

Václav Kliment
Klicpera

Hadrián z Římsů

Osoby

RYTÍŘ SVĚTISLAV, pán na Čelakově

JENOVĚFA, jeho svobodná sestra

RUMĚNA, jeho dcera

ŽELMÍR

SOBĚBOR

HADRIÁN Z ŘÍMSŮ

LEPOHLAV, Světislavův zbrojnoš

JEHOŇ, Hadriánův zbrojnoš

SRPOŠ, žoldněř

DUCH

ŽOLDNĚŘI

DĚJSTVÍ PRVNÍ

Lučina v háji. Přes potok mostek. Jarní jitro.

VÝJEV PRVNÍ

ŽELMÍR *(Sám, v oděvu pastýřském, přiběhne po mostku.)* Není, ach, není tu ještě Ruměny – bude ještě spát. Mně nemožno spát! Ptáče se ukryje v hnízdo, kvítko se uzavře v zrošený kalich, jenom má mysl má stále poledne. Slyš! Ruměnin krok - ? – Nikoli, všecko všude ticho. Ani na předhradí není nikoho slyšet – všecko tam spí. – Ach, také jsem pevně spával, dokud jsem, láska ukrutná, tvé šípky neucítil.

RUMĚNA Želmíre! Želmíre, jsi tady?
ŽELMÍR Již dávno! Sejdi dolů, cherube můj!
RUMĚNA Sejdu, sejdu! Vejdí mi vstříc! - Želmíre!
ŽELMÍR Ruměno!

RUMĚNA Tos mi neměl učinit, Želmíre!
ŽELMÍR Co - ?

RUMĚNA Neměls tak časně z lože utikat.
ŽELMÍR Neměl jsem – proč?

RUMĚNA Velikou radost jsi mi přerušil.
ŽELMÍR A jakou?

RUMĚNA Chtěla jsem vylézt na strom – na tu naši lípu; do samého vršku jsem se chtěla ukrýt. A když bys byl přišel a nenašel mne, smutný bys usedl pod lípu a já bych ti začala na hlavu házet šišky - Z lípy?

ŽELMÍR
RUMĚNA *(Nenechá se přerušit.)* Ty by sis myslel, že to veverka s tebou laškuje, a díval by ses do koruny stromu a vtom já bych skočila dolů, rovnou na tebe, a oba bychom se svalili na zem, ty bys leknutím omdlel, já bych tě křísila... No, řekni, nebylo by to krásné?

ŽELMÍR Ty má ušlechtilá dívko! Když tak u mne stojíš, tímto hlasem láskyplným ke mně mluvíš, moje údy nabývají síly těchto stromů, moje mysl počíná statně kráčet. Nechať se osud ozbrojí na nás mečem plamenným, já obrátím v jalové rány všecko jeho máchání.

RUMÉNA Pro Boha milého! Ty to již také víš?
 ŽELMÍR Co?
 RUMÉNA Že mne chce drahý můj otec zasnoubit?
 ŽELMÍR Co to říkáš? Kdy a s kým?
 RUMÉNA Pomysli si, ještě dnes se západem slunce -
 ŽELMÍR A komu tě chce otec vydat?
 RUMÉNA Synovi rytíře Kyliána, Hadriánovi z Římsů.
 ŽELMÍR Kdo jsou ti lidé? V celém našem kraji není tak nečeského jména, tak nebánsnického jména!
 RUMÉNA Myslíš, že jsem nad tou novinou užasla? Smála jsem se tomu!
 ŽELMÍR Smála - ?
 RUMÉNA Protože miluji tebe, Želmíre.
 ŽELMÍR Dokud se nestaneš manželkou Hadriána z Římsů.
 RUMÉNA Tou se nikdy nestanu!
 ŽELMÍR Zamezíš tomu? Otec tě bude nutit!
 RUMÉNA Želmíre, otec mne zajisté má upřímně rád. Bude mi radit, ale nikdy mě nebude nutit.
 ŽELMÍR A co mu řekneš na jeho radu?
 RUMÉNA Že jiný již celé mé srdce opanoval.
 ŽELMÍR A ten jiný?
 RUMÉNA Že jsi ty!
 ŽELMÍR Selský pacholík!
 RUMÉNA Jinoch sličný, milostný a jemnocitný -
 ŽELMÍR Ó, ty nevíš, jak neohebná je mysl rytířská! Nikdy se k rodu rolnickému nesehne!

VÝJEV DRUHÝ

JENOVÉFA Ruměno! Ruměno!
 RUMÉNA Kdy tě uhlídám?
 ŽELMÍR Na kamenném stupni mrtvého, až se svým Hadriánem půjdeš do kostelíka.
 JENOVÉFA Ruměno, dítě!
 RUMÉNA Jsem u lípy, má milá strýně! - Želmíre, kdy tě uhlídám?
 ŽELMÍR Mé obraznosti oko všude tebe vidí!
 JENOVÉFA Jsi-li pak sama?
 RUMÉNA Jsem tu s ptáčkem, který pěkně zpívá.

RÁDA bych jej lapila, on mi ale uskakuje. - Neopouštěj mne tak, Želmíre! Celý den bych byla smutná.
 ŽELMÍR Ještě dnes, před západem slunce, tady.
 JENOVÉFA Bude to sedmihlásek, poněvadž toho jen venku můžeš slyšet. Popros otce, aby ti jej do klece nasadil.
 RUMÉNA Ano, drahá tetinko! (*Políbí Želmíra.*)
 ŽELMÍR (*Odběhne.*)
 JENOVÉFA Přestaň toho křídlatého šotka honit!
 RUMÉNA Ach, tetinko, již mi uletěl.
 JENOVÉFA Do klece s ním, a přestane to ulétání! - Co tam ještě děláš? Půjdeme do kapličky na modlení.
 RUMÉNA (*pro sebe*) Ano, aby mne Pánbůh ode všech protivných ženichů chránil! (*Odběhne.*)

VÝJEV TŘETÍ

SOBĚBOR (*s pergamenem v ruce*) Na místě bych byl; ale jak do toho? Buďto ještě dnes, anebo nikdy! Počátek byl šťastný, půjde-li tak všechno, položím se za soumraku jako lesní bůh do tohoto háje. (*Rozvine pergamen a dívá se do něho.*) Hmm, hmm! (*Dupne.*) Pročpak právě černé oči? (*Čte pro sebe dále.*) Jistá věc je, že by ten list činil zázraky, kdyby jen takového člověka bylo. (*Vtom uvidí Srpoše a zůstane ohromen stát. Dívá se z pergamenu na Srpoše a zase zpět do pergamenu.*) Podívejme, tuhle kráčí má žádost ztělesněna! To je on! Celý on! - Kdepak. Tenhle mu není vůbec podoben! - Ale co na tom, lepšího už stejně nenajdu!
 SRPOŠ Dej vám Bůh zdraví, pane!
 SOBĚBOR Černé oko! Aspoň že to! - Nebesa mi ruku podávají. Kde ses tady vzal?
 SRPOŠ Přišel jsem tím chodníkem.
 SOBĚBOR A kdo jsi?
 SRPOŠ Počestný žoldněř.
 SOBĚBOR Komu náležíš?
 SRPOŠ Žádný mi teď neplatí. Vracím se z války.
 SOBĚBOR Z jaké války?

SRPOŠ Z války na poharry.
 SOBĚBOR Tys bojoval s pohany?
 SRPOŠ Bojoval jako lev.
 SOBĚBOR A kam teď hodláš?
 SRPOŠ Domů.
 SOBĚBOR Odkud jsi?
 SRPOŠ Z Kladska.
 SOBĚBOR Pospícháš tam?
 SRPOŠ Nespíchám.
 SOBĚBOR Dej se do mého žoldu.
 SRPOŠ Do vašeho žoldu? Což by bylo o to – ale –
 OBĚBOR Co ale?
 RPOŠ Nezdá se mi u vás všechno v ouplňku.
 OBĚBOR Proč?
 RPOŠ Protože – nebudete se hněvat?
 OBĚBOR Co bych se hněval!
 RPOŠ Nebudete?
 OBĚBOR Nebudu.
 RPOŠ (*Pro jistotu couvá.*) Protože váš rozum pokulhává.
 OBĚBOR (*Rozesměje se.*) Bloude. Mé bláznovství pochází z lásky k bližnímu, a takových užitečných bláznů je pomálu. – Tak co, jsme svoji?
 RPOŠ A – kdopak jste?
 OBĚBOR Můj oděv ti praví, že jsem rytíř.
 RPOŠ Hmm!?! A – rozdáváte veliký žold?
 OBĚBOR Jaký si kdo zaslouží. – Tu máš závadavek.
 RPOŠ To je mnoho peněz.
 OBĚBOR Kdybys měl o jedno oko víc, mohl ještě jednou tolik dostat.
 RPOŠ Jsem rád, že mně je pohané vypíchli.
 OBĚBOR Rád -?
 RPOŠ Beztoho jsem na ně neviděl, a žoldnéři prý nedostatek kusu těla dělá čest. – Zač mi to stříbro dáváte?
 OBĚBOR Žes tak sprostý a hloupý. Obzvláště ale proto, že budeš celý den činit, co ti budu poroučet.
 RPOŠ Na mne je spolehnoutí.
 OBĚBOR Uvidíme. Čeká na tebe veliká čest, a čest – jak básníci praví – jest sličný, nádherný kůň. Kdo na něm jednou slušně sedí, nerad se z něho svezí; ale pracné jest se na něj dostat. Tobě naň

pomáhat budu já.

SRPOŠ Jezdit na koni já umím –
 SOBĚBOR Radši pojď.

VÝJEV ČTVRTÝ

*Obývadlo rytíře Čelakovského na hradě.
 Stůl s křeslem.*

RYTÍŘ (*v domácím lehkém kaftanu*) Tu to máme! Za několik hodin budu se moci se stínem měřit, a ještě tu žádného není. He! Lepohlave!
 LEPOHLAV (*Přispěchá.*)
 RYTÍŘ Kde je má dcera?
 LEPOHLAV Se slečnou Jenovefou v kapličce.
 RYTÍŘ Když se má sestra dostane do kapličky, nevyjde z ní, pokud svými otčenášky všechny svatě nepodělí. Podej mi to mé snídání.
 LEPOHLAV (*Podá veliký koflík s vínem a pak odejde.*)
 RYTÍŘ Pokud se to děvče jen rozvíjelo, nelákal jsem k sobě mnohotvárný hluk; teď je ale růže ve spanilém květu, stojí ve svém osmnáctém máji, ať si ji utrhne ruka důstojná.
 JENOVÉFA (*Přináší na míse zvěřinu a chléb, stává na stůl.*) Dobré jitro, Světislave! – Pozdravuje tě Ludmila.
 RYTÍŘ Která?
 JENOVÉFA Svatá.
 RYTÍŘ Amen. (*Jí a pije.*)
 JENOVÉFA Žes tak dlouho na snídání čekal, nenáříkej než na Ruměnu. Poslouchala pod lípou sedmihláška.
 RYTÍŘ Kde je to děvče?
 JENOVÉFA Obchází tam okolo visutého mostu, jako by někoho vyhlížela. – To dítě se mně nelíbí.
 RYTÍŘ Proč? Že za jitra jarního poslouchala sedmihláška?
 JENOVÉFA A pročpak jsem ji jindy musívala pětkrát či šestkrát budít?
 RYTÍŘ Člověk se v mládí mění jako povětrí. – Či snad nemyslíš, že by v tom mohl být nějaký jinoch?

JENOVÉFA (*Horlivě přikyvuje hlavou.*) Myslím – Pánbůh s námi a zlé pryč! – Myslím.

RYTÍŘ (*Přestane jíst a civí na Jenověfu.*) Jakže - ?

JENOVÉFA Já jsem sice nikdy do toho strašlivého stavu neupadla, ale slýchala jsem, že jsou muži závadní a jejich klamná slova záhubná.

RYTÍŘ Hm! – To – to může být! (*Vyskočí.*) Ale tomu bude hnedle konec!

JENOVÉFA A jak?

RYTÍŘ Zasnoubíme ji.

JENOVÉFA To dítě?

RYTÍŘ Ano, to osmnáctileté dítě!

JENOVÉFA Když já jsem byla v jejích letech -

RYTÍŘ Byla jsi k sňatku podobnější nežli dnes.

JENOVÉFA Modlila jsem se vstávajíc léhajíc -

RYTÍŘ Aby se ti muži vyhýbali, a to se také stalo.

JENOVÉFA A komu ji zasnoubíš?

RYTÍŘ Čekám ženicha ještě dnes.

JENOVÉFA Ještě dnes -? Tak -? Vy jste tedy nevěstín věneček pletli pokoutně.

RYTÍŘ Jen já sám. Ruměna o tom ví teprve od večera.

JENOVÉFA A kdo je ten dávno čekáný?

RYTÍŘ Váženého přítele syn. Otec byl chrabrý jako Bivoj a je moudrý jako praotec Krok. Jediná věc mě hlodá, že totiž Kiliánův syn již přes třicítku skočil. Snad se nad tím Ruměna nepozastaví. Stane-li se tak, musíš hledět ten vrtoch z ní vypudit.

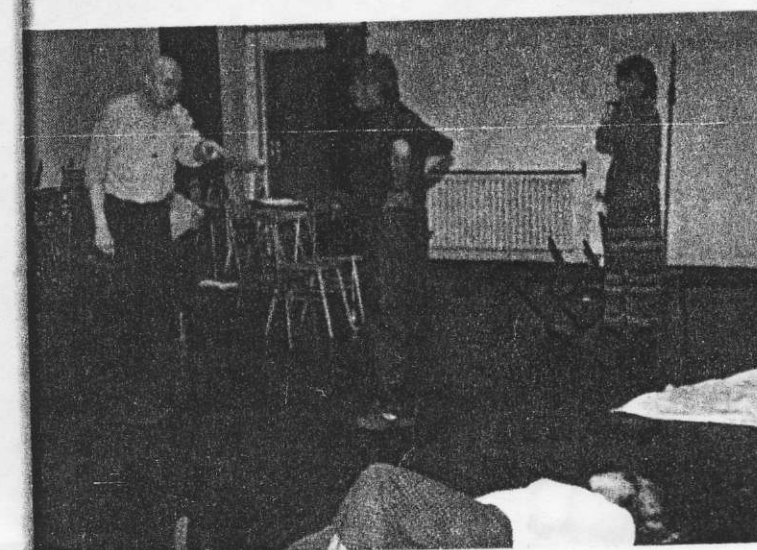
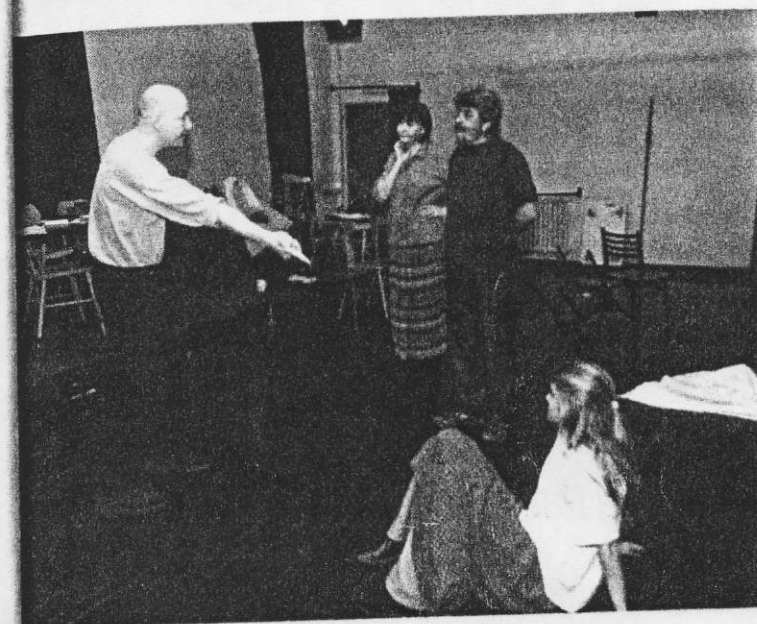
VÝJEV PÁTÝ

JENOVÉFA (*radostně*) Otče, strýně! Již jedou, již jsou tu!

RYTÍŘ Kdo?

JENOVÉFA Dva jezdci. Jeden bude bezpochyby Hadrián z Římsů. Ptali se, zda-li je to hrad šlechtného rytíře Světislava Čelakovského.

RYTÍŘ To bude on. – Honem! Ať se spouští mosty! (*Odkvapí.*)

- RUMĚNA Již jsou tu, již vjíždějí na náhradí!
 ENOVÉFA Vždyť ty se těšíš, jako by ten Hadrián byl tvůj mnoholetý přítel.
 UMĚNA Jakživa jsem jej nespátřila, nikdy o něm neslyšela; proto se na něj tak těším.
 ENOVÉFA Proto?
 UMĚNA Nu ano! Má přece být můj ženich, a ženicha jsem ještě nikdy neviděla.

VÝJEV ŠESTÝ

- RYTÍŘ (*Vejde.*) Připravte se, dívky, již slézají z koní. Ruměno, ty buď poněkud skromnější, a ty, sestro, o něco bystřejší a přitulnější. Ty se k němu měj jako ostýchavá nevěsta, a ty jako laskavá matka.
 JMĚNA Co asi řekne, otče, tomu, až mu povím, že jej nechci.
 TÍŘ Jak - ? Co mu povíš? - Proč jsem pro něj poslal?
 MĚNA Abych si jej prohlídla a vzala, bude-li se mně líbit.
 TÍŘ Abys si jej vzala a - punktum.
 MĚNA Nehněvej se, drahý otče, to už není možné!
 TÍŘ Proč?
 MĚNA Protože jsem -
 TÍŘ Protože jsi -
 MĚNA - volby tvé neznaje -
 TÍŘ Mluv!
 MĚNA - se již jinému zaslíbila.
 TÍŘ Hromy a blesky! Komus co připověděla?
 MĚNA Jinochu skvělému co kvetoucí mák, že jej budu do své smrti milovat.
 TÍŘ Miluj si mák kvetoucí až do svého záhrobí; pravici podáš Hadriánovi z Římsů.
 DHLAV (*Vkročí.*) Zbrojnoš cizího rytíře čeká v předsíni.
 TÍŘ Jen dál, jen sem!
 DHLAV (*Odejde.*)
 TÍŘ (*Dupne.*) Ty si jej vezmeš, nebo tě ještě dnes pošlu do kláštera.

VÝJEV SEDMÝ

- SOBĚBOR (*v oděvu štítonošském*) Ruka Páně chraň a žehnej tento hrad! Jeho vládce je šlechtný rytíř Světlav a jej hledá bystrozraké oko mé.
 RYTÍŘ Rytíř Čelakovský jsem já.
 SOBĚBOR (*Se skloní.*) Vám tedy do klína skládám, co po mně vzkazuje slovuťný a ušlechtilý rytíř Kilián Blyskota z Římsů.
 RYTÍŘ Tomuto jeho pozdravení vyšly ucho i srdce mé již před týdnem v ústrety.
 SOBĚBOR (*vždycky vážně*) I vzkazuje vám vřelé ruky stisknutí, bratrské políbení horké jako oheň, sladké jako med a upřímné jako olej vařící se, a že, poněvadž někdy na bojišti k vzájemnému zasnoubení jediných dítek své rytířské slovo dal, pamětliv toho slibu, syna svého prvo- a posledněrozeného, jménem Hadriána, k tomu cíli a konci na dalekou cestu vypravil, abyste mu svou milostnou, útlověkou, švihlorostlou, něžnookou, spanilou a ušlechtilou dceru, jak se po křesťansku sluší a patří, v bázni Boží -
 RYTÍŘ (*Nemoha se konce dočkat.*) Zasnoubil?
 SOBĚBOR Nejprve pohledem spatřiti dovolil, pak okem zálibným na ni spočinouti svolil, lásku jí vyznati dovolil a zasnoubit se s ní kázal.
 RYTÍŘ Tak - tak - i tak.
 SOBĚBOR Poněvadž Hadrián nedávno z nemoci povstal, která trvala plných devatenáct za sebou běžících let, duch jeho je poněkud zakrnělý a nesmělý, tělo ztrýzněné, mysl ochablá; která ale, až na slunci stavu manželského trochu pookřeje, dá libobarevnému kvítku jeho důmyslu zase rozvíjeti se.
 RUMĚNA (*všetečně*) Tedy již rok stonal, když jsem já přišla na svět?
 RYTÍŘ Lidé, kteří v mládí chřadnou, bývají v dospělém věku nejzdravější.

VÝJEV OSMÝ

- SRPOŠ *(Ve skvostném oděvu rytířském strčí hlavu dovnitř.)* Pst, pst! Pane rytíři!
- SOBĚBOR Á, tu přichází můj mladý rytíř! Jen dále, dále!
- RYTÍŘ Vítej mi, starého přítele synu vážený!
- SOBĚBOR *(Jde Soběborovi vstříc, uchopí jej za ruku a táhne jej.)* Jdi mezi ně!
- RPOŠ *(k němu)* Zapomněl jsem jak mám začít.
- SOBĚBOR *(k němu)* Řekni, že tě otec posílá. *(Obrátí se k rytíři.)* Nediňte se jeho nesmělosti, rytíři! Na dvacet let nepřišel mezi lidi a jakživ s nikým nemluvil nežli s lékařem a otcem. *(k Srpošovi)* To je rytíř Čelakovský, a tam bezpochyby jeho ušlechtilá dcera, vaše nevěsta.
- JMÉNA *(pro sebe)* A s tím bych měla žít až do smrti? To už raději s jeho zbrojnošem!
- RPOŠ *(Podává rytíři stočený pergamen.)* Otec mne sem posílá.
- RYTÍŘ Co je to? Snad se tu přítel Kilián již upisuje, že se Hadrián stane jeho úplným dědicem?
- RPOŠ Ano – ne – to – to –
- SOBĚBOR Účel toho listu je, aby se vědělo, že žádný jiný není Kiliánův syn, než kdo jeho vlastnoruční písmo odevzdá.
- RYTÍŘ Příliš mnoho prozřetelnosti!
- SOBĚBOR Nikoli, pane rytíři! Jak snadno by se našel nějaký šibal, který by se prohlásil za Hadriána z Římsů a mému ubohému pánovi nevěstu před hubou –
- RYTÍŘ Pa, pa, to je věc nemožná!
- SOBĚBOR No nechte být, za nynějších časů se divná osidla kuji!
- RPOŠ Ano, divná nosidla!
- RYTÍŘ Nuž, když je to již jednou tady – *(Divá se do pergamentu.)* Kiliánova ruka to je; leč – na mé oči přichází soumrak – přečti nám to, sestro.
- JENOVÉFA *(Čte.)* „Mému starému příteli Světislavu, pánu na Čelakově a tak dále. Milý brachu! Aby se všem omylům a klamům a zmatkům uhnulo, věz, ten že je můj Hadrián, kdo ti list

- vlastnoručně ode mne zhotovený odevzdá. Poněvadž by ale nešlechtný člověk za mou krev se mohl vydávat, popisuju ti jej od paty až k hlavě, totiž: Hlavu má špičatou a malou –”
- RUMĚNA Aj, otče, rytíř Kylián se mýlí!
- RYTÍŘ V čem?
- RUMĚNA Píše, že bude syna popisovati od paty až k hlavě, a začíná hlavou.
- SOBĚBOR I má drahá slečno, na tom přece nesejde.
- SRPOŠ Totě jedno, má drahá slečno!
- RYTÍŘ Nerozmnožuj nadarmo řeč, Ruměno! – Tedy: hlavu špičatou a malou. *(Prohlíží si Srpoše.)*
- JENOVÉFA „Vlasy řídké a temnorusé.”
- RYTÍŘ A temnorusé.
- JENOVÉFA „Čelo nízké a vypuklé, jako u kozorožce.”
- RYTÍŘ Jako u kozorožce.
- JENOVÉFA „Oči černé a poněkud zapadlé, nos malý a špičatý; zuby řídké, zčásti zetlelé; bradu krátkou a kulatou –”
- RYTÍŘ Krátkou a kulatou.
- JENOVÉFA „Krk dlouhý a tenounký; prsa úzká a drobounká; život spadlý, nohy rovné, lýtka žádná.”
- RYTÍŘ Nohy rovné, lýtka žádná.
- SRPOŠ *(k Soběborovi)* To jsem jako já?
- JENOVÉFA „To jsou vlastnosti, které se i u jiného najíti mohou; avšak věz, že můj syn má na levém rameně čtyři hnědé neštovičky, které s sebou na svět přinesl.”
- SRPOŠ *(k Soběborovi)* Kde bych vzal neštovičky!
- SOBĚBOR U všech srnců, na to jsem zapomněl!
- RYTÍŘ Kdopak se bude až na lopatky dobývat!
- SOBĚBOR Račte se i o tom přesvědčit, pane rytíři!
- RYTÍŘ Pa, k mému přesvědčení nebylo ničeho zapotřebí. – Je to všecko?
- JENOVÉFA „S tím tě v duchu tisíckrát po sobě objímám a zůstávám tvým věrným přítelem Kilián Blyskota z Římsů.”
- RYTÍŘ Hle, můj milý Hadriáne, žádný štětec

by tebe tak nezobrazil jako otcovo péro.

JMĚNA Až na jednu důležitou věc, můj otče!
 (TÍŘ Myslíš věneček, dcero má!? Ten ženichům na hlavě neroste.

JMĚNA Stojí tam psáno „oči černé a zapadlé“, kdežto by státi mělo: oko černé a zapadlé, protože Hadrián druhého nemá - !

TÍŘ To je pravda, na tak důležitou známku přítel Kilián nemohl přece zapomenout.

BĚBOR Nikoli, šlechetný rytíři! Kilián z Římsů nemohl než o dvou očích psát, protože jsme teprve na cestě o jedno příšli. - Není-li pravda, rytíři?

OS Čistá, svatá pravda.

MĚNA Leda tak!

OVĚFA Věrné dušičky, to je ale hrozné neštěstí! A jak se to stalo?

OS Inu - já jsem jednou jako chlapec - nebo ne! - já jsem cestou na bělouši usnul -

ÍŘ Ale na bělouši nepřijel ani jeden z vás -

ĚBOR Na ryzce, jistě, můj pane.

OS Ano, šli jsme na ryzce a žádní nerostli...

ĚBOR Vždyt víte, že jste na žádost otcovu bělouše doma nechal.

OS Pravda, otec mě prosil a prosil, až mne úplně uprosil -

OVĚFA Přinesu balšamové kapky, kousek truskavce a černohlávku. (*Spěchá ven.*)

OS Nehoňte se, to všechno nebude nic platné -

BOR (*Vpadne do toho.*) Dokud nám nepočne nová čtvrť, nesmí, nesmíme tím hejbat. Včera večer jsme se sešli s jedním znamenitým lékařem, který si byl pro umění až v jakémsi Salernu, někde ve Vlašsku, a s tou skvostnou kořistí se vrací až k Archanjelsku v půlnoční Rusi, kde jsou zajíci velcí jako u nás medvědi. Ten lékař, který si byl pro své umění až v jakémsi Salernu někde ve Vlašsku a s tou skvostnou

kořistí se vrací až k Archanjelsku v půlnoční Rusi, kde jsou zajíci velcí jako u nás medvědi, nám oko ošetřil s rozkazem, aby se s tím nehýbalo dřív, než bude měsíc v úplňku.

JENOVĚFA Kdo že to přikázal?

SOBĚBOR Ten lékař, který si byl pro umění až v jakémsi Salernu...

JENOVĚFA To bude dnešní noc.

SOBĚBOR Ano? - Ach, tak.

RYTÍŘ Tedy počkáme do večera. - A tak tě tady ještě jednou srdečně vítám, Kiliánova rodu jediný kmenovníku! Hleď se zatím s jedním po druhém seznámit a na Čelakově si počínej, jako bys byl pod otcovským krovem.

SRPOŠ Inu, kdybych tak byl na svém hradě, poručil bych si džbánek vína.

RYTÍŘ Ruměno, ať se přinese víno. - Nuž, a co dělá můj věrný, jako zlato vytrvalý přítel?

SRPOŠ A koho tím myslíte?

RYTÍŘ Nu, koho - tvého otce přeci! Povídej mi o něm.

SOBĚBOR (*Šeptá Srpošovi.*) Řekni, že je den ode dne starší.

SRPOŠ Inu, den ode dne jen straší - a straší -

RYTÍŘ Tak!? - Ale je ještě nezkalené myslí?

SOBĚBOR (*Šeptá.*) Řekni, že si rád zažertuje,

SRPOŠ On si ještě rád zažertuje. Tuhle přerazil pasákovi cepem nohu, to jsme se nasmáli!

RYTÍŘ Jakživ býval prehlivý a prudký. A jestlipak se již se svým strýcem smířil?

SOBĚBOR Řekni, že vezmou ten hněv s sebou do hrobu.

SRPOŠ Ten hněv je vezme s sebou do hrobu.

RYTÍŘ A rozkmořili se tehdy pro maličkost. Teď už si nevzpomenu, co to měli -

SOBĚBOR Strýc mu jednou odmlouval.

SRPOŠ I nestojí to za řeč! Strýc ho jednou obouval. -

SOBĚBOR (*do něho*) I že mu odmlouval.

SRPOŠ - a odmlouval mu - když ho obouval.

RYTÍŘ Tak na to bych si nevzpomněl - aha, tu je víno!

VÝJEV DEVÁTÝ

- SEM s ním, Lepohlave! *(Vezme si pohár.)* Na zdraví tvého otce!
- Š *(Vezme si také pohár.)* Ať je živ! *(K Soběborovi)* On chudák již devátý rok hnije! *(Pije.)* Aááá! To je víno! Takové jsem naposledy pil před pěti lety na svůj svátek – tehdá jsem sloužil –
- BOR *(Vrazí do něho, aby mlčel.)*
- Š *(Opět pije.)* Prrr, cítím je až v malíku u nohou! – Hlupohlave – nebo jak ti říkají – nalívej!
- VÉFA Radila bych, rytíři, abyste víno nepil. Horkost se vám vrazí do oka.
- BOR Slečna moudře radí; jste beztoho po nemoci –
- Š Ať je živ náš hrdinský král Jan a králevic Karel vedle něho! *(Pije.)*
- Ř Celý Kilián!
- BOR *(Srpošovi)* Nech pít a dávej si pozor na jazyk!
- Š *(Oboří se naň.)* Co vy mně máte co rozkazovat. Pan rytíř pravil, bych si poroučel jako doma.
- ÉNA Nu, ten je již tak podroušený, že vlastního zbrojnoše nezná!
- BOR *(k Rytíři polohlasitě)* Prosim vás, pane rytíři, nedávejte mu již vína. Jeho zehátralé nervy jsou jako pavučina, bez úrazu ničeho nesnese.
- Š *(Dopil.)* Hlupohlave, nalej a přines něco na zub.
- Ř Nenos ničeho, půjdeme do jídelny. Nachystej tam.
- DHLAV *(Bere konvici i poháry, odejde.)*
- Š Ano, do jídelny, ve Vratislavi jsme tomu říkali krmník – ale zůstaneme při tom sudě?
- BOR *(důrazně)* Nezapomeňte, že máte pít vína zapovězeno.
- Ř Aj, pohárem vína ještě žádný neoslepl! Jeho otec si také rád připil.
- OŠ Arciže! Můj nebožtík otec, dej mu Pánbůh věčnou slávu –
- Ř *(Lekne se.)* Jak -? Tvůj nebožtík otec - ?

- SOBĚBOR Ó, ty tulpase! Řekni, že to byl dědeček!
- SRPOŠ Pravil jsem otec? I ne, to byl můj dědeček. Ten vypil za noc svých pět věder vína, a to byl jenom hlásný.
- RYTÍŘ Co? Tvůj dědeček hlásným? Vždyť pocházel z rodu rytířského jako tvůj otec!
- SRPOŠ *(k Soběborovi)* Tedy mne nemaťte! *(hlasitě)* Můj dědeček že byl rytíř? Podívejme se!
- LEPOHLAV *(Přejde.)* Všecko na svém místě. *(Odejde.)*
- RYTÍŘ Tedy pojďme! Na lačný žaludek se to hrubě pije. Když není základu, těžko hrady stavět.
- SRPOŠ Tak, můj milý brachu, a já jsem dnes ještě ani v hubě neměl. *(Odchází.)* Byl jsem v Hlínově u ovčáka přes noc, a – *(Zajdou.)*
- SOBĚBOR *(pro sebe)* Neopije-li se hbitě do němoty, bude po všem veta! *(Opona.)*

DĚJSTVÍ DRUHÉ

Háj z prvního dějství.

VÝJEV PRVNÍ

- RUMÉNA *(Lekne se Soběbora.)* Ha! – Co tu děláš? Jdi svou cestou.
- SOBĚBOR Kdybych měl jít svou cestou, musel bych k slečninu srdci zamířit.
- RUMÉNA Slečnino srdce by ti povědělo, že není žádná ratajna a abys chvátal na předhradí mezi žoldnéře. – Co nejdeš?
- SOBĚBOR Když se dívám, slečno, na růže a lilie ve vašich tvářích, je mi, jako by ze mne duch vyskočil a olověné tělo nemohlo z místa.
- RUMÉNA Tvému rytíři také asi tak bylo; když ale vypil několik pohárů vína, jazyk se mu rozpoutal, ale k samým nesmyslům.
- SOBĚBOR Můj rytíř! Ten ducha ani nemá!
- RUMÉNA Taky se mi zdá. Neumí ani ústa otevřít.

ĚBOR Natož tak někomu srdce!
 ĚNA Vždy když ho vidím, musím přemáhat smích.
 ĚBOR A takovému kalousovi, výrovi, takovému tchoři... máte dát svou liliovou ruku!
 ĚNA Ještě ji nemá.
 ĚBOR Dobře tak, krásná slečno! Neberte si ho!
 ĚNA Ty by ses za něj měl přece přimlouvati?!
 ĚBOR Vy byste ho měla otrávit, ano, otrávit.
 ĚNA Jdi mi z očí!
 ĚBOR Hned?
 ĚNA Hned! Jde z tebe strach a hrůza.
 ĚBOR Vy tu na někoho čekáte, slečno!
 ĚNA *(Lekne se.)* Na koho?
 ĚBOR Inu, na posla – na měsíček – na hvězdičky – *(Pohvizduje si nebo zpívá.)*
 ĚNA Neslyšíš? Zdá se, že tě rytíř volá.
 ĚBOR Tak to musím do hradu. Ale slečinka by měla jít se mnou. Neradil bych jí tady za soumraku déle otálet.
 ĚNA Proč?
 ĚBOR *(tajeně)* Tady straší.
 ĚNA Ale.
 ĚBOR Vaší prababičky duch.
 ĚNA No, to jistě!
 ĚBOR Ani se nenadějete a vyřine se na vás. „Nezdárné dítě“ – osloví vás její bezmasé čelisti – „nevezmeš-li si Hadriána z Římsů, zjevím se tvému otci a oznámím mu všechny tvoje tajné praktiky. Vyjevím mu, že se věšíš na Želmíra, rolnického pacholika –
 ĚNA *(Polekána odskočí.)* Hu.
 ĚBOR „Že jsi se s ním seznámila ve vesnici o pouti; že se spolu scházíváte, že sobě zběsilou lásku přísaháte. Běda dítě, sedmkrátě běda, tisíckrátě a ještě jednou běda!“ *(Odejde.)*

VÝJEV DRUHÝ

MÍR *(Přijde jinou stranou, užasne nad Ruměnou.)* Ruměno? Co se stalo?
 MĚNA *(Obejme ho.)* Viděls také něco, že?
 MÍR Kdy? Kde?
 MĚNA Ale slyšels?

ŽELMÍR Koho?
 RUMĚNA Naši pramáti. Zaskučela tady slovy, jejichž obsah mimo nás dvou může jenom věčnost vědět.
 ŽELMÍR *(Směje se.)* Cože?
 RUMĚNA *(dotčeně)* Jestli to nebyl duch, tak to byl dozajista Hadriánův zbrojnoš.
 ŽELMÍR Tedy už je na Čelakově?!
 RUMĚNA Hadrián – to je ten nejzpozdilejší, nejměšnější děvosnub na světě; ale jeho zbrojnoš je nebezpečný člověk.
 ŽELMÍR Tvému srdci nebezpečný!? Jistě, vždyť není o nic méně nežli já!
 RUMĚNA Želmíre, prosím tě. Potkala jsem ho až tady, a když jsem ho odbývala, začal mi vyhrožovat.
 ŽELMÍR Ten pacholek?
 RUMĚNA Že vyradí všechny mé tajné praktiky.
 ŽELMÍR Jaké praktiky?
 RUMĚNA Že miluju Želmíra, selského mladíka –
 ŽELMÍR *(Zaražen.)* Ruměno!
 RUMĚNA Že se každodenně scházíme –
 ŽELMÍR Vždyť to neví žádný, nežli ty a jinoch, který je od nás tak daleko, jak daleko má Labe od Krkonoš až do moře Severního! – Ty ses musela někomu svěřit!
 RUMĚNA Bože můj! Každodenně, když uléhám, se modlím, aby andělé ve spaní ostříhali moje ústa.
 ŽELMÍR Kde najdu toho zbrojnoše.
 RUMĚNA Na hradě.
 ŽELMÍR Budu tedy u brány na něj čekat. Průchod jeho dechu na věky zaklestim, neodpřísáhne-li mně, že to tajemství v jeho duši je tak jisté jako ve studeném hrobě. *(Odběhne.)*
 RUMĚNA Želmíre, tys tak prudký. *(Odejde.)*

VÝJEV TŘETÍ

Jizba na hradě z prvního dějství.

SRPOŠ *(Sám rozespaly, tlumeně volá.)* Pane rytíři, pane rytíři! – Kýho draka, tady taky není? Tak, teď mně pomoz Bůh! Pan rytíř upláchl, a mne tady nechal.

Jeho šibalství se mu bezpochyby nevyvedlo a já mám nastrčit záda? To by se mi tak chtělo! Půjdu zrovna k starému rytíři a všechno mu povím. *(Odchází a vrazí do Soběbora.)*

ĚBOR Kam se bereš?

Š (Uskočí několik kroků nazpět.) Ejha, myslil jsem, že jste již přes hory, dolů, výmoly a moly.

ĚBOR Zasloužil bys, abych tě až po zuby do rybníka zavedl a nechal tě tam přes mrazy.

Š Můj dobrý Bože! Proč?

ĚBOR Kdybych tě na lože nepřipravil, pěknou ostudu bys mně byl udělal.

Š Pročež vás prosím, abyste mě ze žoldu pustil.

ĚBOR Pozbyls rozumu - teď?

Š Mně je v tom tak ouzko jako ve vlašském ořechu.

ĚBOR Však se v tom za tři dny neudusíš.

Š Ještě tři dny? - To nevydržím!

ĚBOR Musíš!

Š Vždyť toho rytíře neumím ani dělat! Když mě přišel zbrojnoš boty zouvat, tahal mě po síni, že bych mu byl s chutí jednu vrazil.

ĚBOR Tos mohl klidně tak udělat.

Š A kdoví jestli to celé není nějaký podvod?

ĚBOR Kdyby to bylo něco ušlechtilého, nepotřeboval bych k tomu tebe!

Š A kdo bude za ten hřích odpovídat?

ĚBOR Dopadne-li to dobře, já.

Š A když ne, tak moje ubohá záda.

ĚBOR Zkrátka. Buď zůstaneš ještě dnes a zítřkem rytířem a pozejtří dostaneš chaloupku s paloukem a s úrodnou rolí -

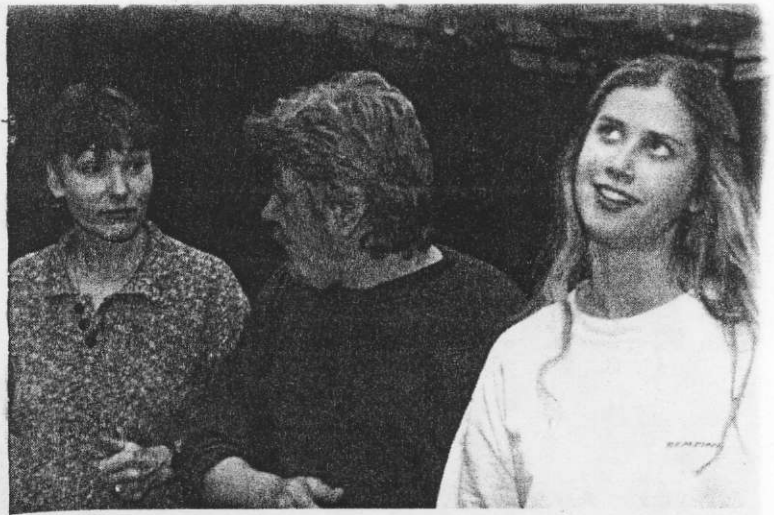
Š *(Vývalí na něho oči.)*

ĚBOR Anebo se dej poznat a pak rovnou svrhnout do hladomorny.

Š To raději ještě týden rytířem! - Říkal jste chaloupku?

ĚBOR Chaloupku. Jenom se také po rytířsku chovej!

Š Ale jak se to dělá - po rytířsku? Má matička mě chovala po selsku!

SOBĚBOR Pamatuj, žes tady proto, aby ses slečně Ruměně zalíbil; jinak si dělej, co chceš, mluv, jak chceš.
 SRPOŠ A zůstanete u mne?
 SOBĚBOR Jako násada u lopaty. – Tiše. Nezapomeň, že jsi Hadrián z Římsů.

VÝJEV ČTVRTÝ

RYTÍŘ Aha! Dobré jitro v podvečer, Hadriáne!
 RPOŠ Z Římsů!
 YTÍŘ Aj, aj! Je-li to tvůj zvyk, každodenně poledne přespát, budeme mít u nás v týž den dvě jitra a dva večery.
 SOBĚBOR Po tak dlouhém cestování, pane rytíři! -
 RPOŠ Ano! Po cestě je člověk celý jak ztřískaný.
 YTÍŘ Tak. Nuž, teď – bych si myslel – abychom přistoupili ke smlouvě. Zbrojnoši, podej nám sedadla.
 RPOŠ Sedadla, zbrojnoši, podej nám.
 SOBĚBOR (*Přistaví jim stolice.*)
 YTÍŘ A teď odejdi.
 RPOŠ A teď odejdi! Ne, počkej!
 SOBĚBOR Jsem mlčenlivý jako ta podlaha.
 RPOŠ To je pravda. Je jako ta podlaha.
 YTÍŘ Kdo jakživ slyšel, aby pacholeci byli přítomni rytířským sněmům? – Jdi ven!
 SOBĚBOR Nesmím, rytíři!
 RPOŠ To je pravda, on nesmí.
 YTÍŘ (*Srpošovi*) Proč?
 RPOŠ (*Soběborovi*) Proč?
 SOBĚBOR Rytíř Kylián mně rozkázal, abych byl při všem, co se s jeho šlechtným synem bude vyjednávat.
 RPOŠ Tak mu to rozkázal – rytíř Kylián.
 YTÍŘ Při všem, toliko při tom ne, co s ním mám stran své dcery vyjednávat. Ty půjdeš ven – nebo – ať mně Kolos hřebce zehvátí -
 SOBĚBOR Jistě, pane. (*Odchází.*)

VÝJEV PÁTÝ

SRPOŠ (*Pro sebe, za Soběborem, tesklivě hledí.*) Tohle bude krásné vyjednávání!
 RYTÍŘ Sedněme! – Tedy, drahého mi přítele šlechtný synu! Pojednejme beze všeho líčidla o tom, proč jsme se vlastně na mém hradě sešli. Před čtrnácti roky přišlo mi v táboře s otcem tvým v témž stanu se sejítí. Slovo se řadilo k slovu a mezi námi vzrostl štípek svatého přátelství, jehož nejsladší plod měl být sňatek našich dětí, onoho času ještě poupat. To je ti bezpochyby známo.
 SRPOŠ (*Se potí.*) Ano, pamatuji se na to, jako by to bylo včera.
 RYTÍŘ Nu, mou dceru jsi viděl. Jak se ti líbí?
 SRPOŠ (*Úzkostně se ohlíží*) Ptám se tě, jak se ti má dcera líbí?
 RYTÍŘ To je ta stará, nebo ta mladá?
 SRPOŠ Aj! – Ruměna, jinou dceru nemám.
 RYTÍŘ Jenovéfa je má sestra.
 SRPOŠ I ano, Jenovéfa je hodná osoba.
 RYTÍŘ A Ruměna?
 SRPOŠ Ta - bych soudil - je ještě hodnější.
 RYTÍŘ Tedy se ti líbí?
 SRPOŠ Tak, tak.
 RYTÍŘ A hodláš si ji vzít?
 SRPOŠ (*s velkým strachem*) Vzít -? Ona se mnou půjde?
 RYTÍŘ Toho nebude hned zapotřebí. Až bude jednou tvou manželkou.
 SRPOŠ Tedy myslíte, rytíři, abych ji vzal s sebou, až bude mou manželkou?
 RYTÍŘ Až bude tvou manželkou, ano! Co bych tak jiného myslel!
 SRPOŠ To je těžká - to -
 RYTÍŘ Co je těžká věc?
 SRPOŠ Abych ji vzal s sebou. To bych se musel nejdříve poradit s panem rytířem.
 RYTÍŘ S jakým panem rytířem? (*pro sebe*) Ten člověk je trupel!
 SRPOŠ S otcem, měl jsem vlastně říci - s otcem.
 RYTÍŘ Pročpak tě sem otec poslal?
 SRPOŠ Abych se slečně Ruměně zalíbil.
 RYTÍŘ A vzal si ji.

RPOŠ Á - to je jiná! (*pro sebe*) Hleďme, o tom mně rytíř neřekl ani slovo! (*Venku se troubí.*)
YTÍŘ Kdopak to chce na mém hradě přenocovat? (*Jde se podívat.*)

VÝJEV ŠESTÝ

OBĚBOR (*Přikvapí.*) Nelekej se, Srpoši, nad hradem se vznáší mrak, ze kterého asi trochu zaprší.
RPOŠ Z deště já si nic nedělám!
YTÍŘ Dva jezdci stojí před branou, jenom tolik vidím v tom šeru soumraku závojem. Zdají se rytíř a štítonoš.
OBĚBOR Tys rytíř Hadrián!
RPOŠ A dostanu pozejtří chaloupku s paloukem.
OBĚBOR Kousek role k tomu.
RPOŠ Kdyby jen ještě kravička byla.
OBĚBOR Kravička tě nemine. A pět oveček.
RPOŠ Pět oveček - juchhej!
YTÍŘ Vypadá to na rytíře a štítonoše.
OBĚBOR Ale musíš pevně na svém stát, že jsi Hadrián.
RPOŠ Pevně, oběma nohama!
OBĚBOR A kdyby ti to všichni upírali, zůstaneš Hadriánem.
RPOŠ Zůstanu Hadriánem!
RUMĚNA (*Vesele vběhne.*) Otče, Hadriáni se sjíždějí! U brány stojí také jeden.
YTÍŘ Chcete mne o šedivý rozum připravit? Co je to za lidi?
RUMĚNA (*Vešla za Ruměnou.*) Rytíř Hadrián z Římsů a jeho zbrojnoš. Přijíždějí z Kamzíkova nad Bystřicí, posílá je rytíř Kilián Blyskota, tvůj dávnověký přítel.
YTÍŘ (*Běží k Srpoši a k Soběborovi.*) Kdo jste tedy vy?
RPOŠ My jsme -
OBĚBOR Jsme právě ti, jež slečna jmenovala.
YTÍŘ Má rytíř Kilián ještě jednoho syna?
OBĚBOR Jen jediného, a ten stojí tady.
YTÍŘ (*Přikročiv k oknu, brzo ven, brzo na Srpoše se dívá.*) Jedni stojí tam, jedni

tady. Kouzla v Čechách vyvětrala - ale podvod ještě nevymřel.

JENOVĚFA (*současně s Ruměnou*) Podvod?
RUMĚNA Podvod!
SRPOŠ (*k Soběborovi*) Počínají mně nohy kamenět!
SOBĚBOR (*k němu*) Kravičku a deset oveček dostaneš.
RYTÍŘ Ano! Šibalové jsou buď před hradem, anebo již na hradě.
SOBĚBOR Zajisté máme stejné právo nad tou podivnou příhodou se pozastavovat; neboť naše osoby Kiliánovo vlastněruční psaní činí nepodezřelé.
RYTÍŘ He! Lepohlave!
LEPOHLAV (*Vstoupí.*)
RYTÍŘ Ať se těm přichozím spustí most. Mimo to svoláš mi - až vejdou oba mezi nás - do předsíně několik zbrojenců a budeš s nimi čekat mé další rozkazy. Jdi!
LEPOHLAV (*Odejde.*)
SRPOŠ (*k Soběboru*) Rytíři, hlava mi jde kolem.
SOBĚBOR Chaloupka, mysl na chaloupku!
RYTÍŘ Již dávno se krev má tak nerozpařila jako dnes. Ale běda tomu, kdo ten požár rozdýchá! (*k Srpošovi*) Nerad tě, synu, děším; vidím, že je ti to nepříjemné.
SRPOŠ (*Mumlá si pro sebe.*) Chaloupka, chaloupka. Palouček, kravička -

VÝJEV SEDMÝ

JEHOŇ (*Mluví zkrátka a zpřímá.*) Zdař Bůh!
RYTÍŘ Kdo jsi?
JEHOŇ (*mrzutě*) Zbrojnoš, jak každý vidí. S rytířem Kiliánem projel jsem svých padesát českých hradů, nikde nás ale nenechali tak dlouho stát před branou -
RYTÍŘ Jako tady? - Věřím. Kdo je ten druhý jezdec?
JEHOŇ Rytíř Hadrián z Římsů.
RYTÍŘ Odkud, kudy a kam jedete?

HOŇ Což nejste rytíř Světislav na Čelakově?
 TÍŘ Jsem.
 HOŇ Rytíře Kiliána z Římsů znáte. Že jste pro jeho syna vzkázal, to jste snad ještě nezapomněl?
 TÍŘ Víš také, proč jsem pro něho vzkázal?
 HOŇ Aby se s vaší dcerou seznámil.
 TÍŘ Seznámil? Proč ne.
 HOŇ Dnes mu jen hledte tichý odpočinek zjednat. Je po dlouhé nemoci a tou dalekou cestou všecku svou sílu ztratil. *(Odejde.)*
 SOBĚBOR Jak je příkrý a opovážlivý! Z jednoho oka mu kouká loupež, z druhého vřáda!
 POŠ A ruce má tak – tak –
 SOBĚBOR Tak klikatě, jako by s krkavci chodil na lov.
 POŠ Ano, tak!
 SOBĚBOR A co mne napadá!
 TÍŘ Mluv!
 SOBĚBOR Co když se ti zlosynové náhodou dověděli, jaký je cíl naší cesty? Pamatujete, rytíři?
 POŠ *(k Rytíři)* Pamatujete, rytíři?
 SOBĚBOR První večer jsme přijeli do hostince, kde byl již hluk a kus lidí pohromadě, rytířů, žoldněřů, kramářů, všecko pod jedním stropem. Já jsem si v konírně našich koní hleděl – vy jste několik čišší vína vypil a sem tam slovo o naší pouti prohodil –
 POŠ Za celou cestu jsem žízeň sotva vodou hasil.
 SOBĚBOR K tomu jsem vám příliš hlasitě povídal, že pozítří hradu Čelakova dospěti hodláme. Touha po milostné nevěstě vás tak unášela, že jsme sem přicválali o celý den dříve.
 TÍŘ *(Vidí přicházet Hadriána.)* Tiše!

VÝJEV OSMÝ

HADRIÁN *(Celá jeho postava objevuje dlouhou nemoc. Řeč jeho je zdlouhavá, často fňukavá. Vlasy má řídké.)*

JEHOŇ Tu stojí rytíř Světislav.
 HADRIÁN Buďte zdrav, rytíři! Nebe vás chraň od všech neduhů tělesných!
 RYTÍŘ Až potud těšil jsem se z té jeho milosti.
 HADRIÁN Šťastný to muži! Také mi jinak nepřicházíte, než jako by hory Krkonoše samého zdraví přede mnou stály. – Jehoni, někudy na mne táhne. *(Jehoň zasáhne.)* Mně bylo na Filipa a Jakuba dvaatřicet let a nemocen jsem o několik měsíců déle.
 RYTÍŘ To znamená, že jsi byl nemocný dřív, než jsi přišel na svět?
 HADRIÁN Bože tak! S hlavničkou jsem se narodil, proto už dvaatřicet let žízním, jako bych byl z písku.
 SOBĚBOR To potom ovšem otec Bakchus nemůže dosti moků do svých hroznů nalejt!
 HADRIÁN *(Bolestně se na něho podívá.)* Můj žaludek a víno se tak málo sejdou jako podzim a jaro.
 JENOVÉFA Copak pijete?
 HADRIÁN Samou diviznu, vid', Jehoni?
 JEHOŇ To zas ne. Někdy si přece dáte i pamelišku.
 HADRIÁN Pravda. I slézový květ –
 RYTÍŘ Tak dost! Tvůj zbrojnoš tvrdí, že jsi Hadrián, synem Kiliánovým z Kamzíkova nad Bystřicí. Jak mě o tom přesvědčíš?
 HADRIÁN Listem od otce. *(Podá pergamen.)*
 RYTÍŘ *(Vzal list, nahlédne a ukazuje jej Jenověře.)* Vždyť to ani ta ruka není?!
 JENOVÉFA Jakási neobratná nápodoba; ale tatáž ruka to není.
 RYTÍŘ Čti a hodně nahlas.
 JENOVÉFA *(Čte.)* „Rytíři Čelakovský! Co ti to napadlo po tak mnohých letech ke mně jako k příteli se hlásit?“
 RYTÍŘ Roztomilý začátek! – Dál!
 JENOVÉFA *(Čte.)* „Pamatuju sice, že jsem s tebou v táboře kdesi jednou mluvil, ale kdyby si můj Hadrián měl vzít dcery všech rytířů, s kterými jsem se jakživ na bojištích setkal, byl by už nejméně padesátkrát vdovcem“ –

RYTÍŘ Hahaha! – Jen čti dál.

ENOVÉFA (Čte.) „Nicméně je-li tvá dcera mého syna hodna a dáš-li jí ještě před spojením hrad Čelakov se vším všudy v deskách zemských přiknout –“

RYTÍŘ (Vytrhne jí list z ruky a čte.) „Tedy ať se – ať se –“ – jak to zní dále?

ENOVÉFA (Čte dále.) „Tedy ať se soumrak tvého jména poledním sluncem mého rodu vyjasní.“

RYTÍŘ (Divoce se směje.) Podívej se, dcero, polední slunce!

JEHOŇ (Hadriánovi) Pan rytíř mi povídal, co hodlá psát, ale všechno to znělo jinak.

RYTÍŘ Jen dál, dál!

ENOVÉFA (Čte.) „Vlastností mého Hadriána jsou: mysl bystrá, horká krev –“

HADRIÁN Ano, mám poněkud horečku!

ENOVÉFA „Bujará živost ve všech údech –“

HADRIÁN Živ tedy, zaplať pánbů, jsem.

ENOVÉFA „Můj syn je o hlavu menší nežli Jehoň –“

RYTÍŘ (do Jehoň) Ty jsi ten Jehoň, že?

JEHOŇ To ano, ale tak to tam určitě není.

RYTÍŘ (Vytrhne list sestře z ruky.) „O hlavu menší než Jehoň!“

JEHOŇ Ničeho nevidím!

RYTÍŘ Což jsi slepý?

JEHOŇ Nejsm, ale neumím číst.

RYTÍŘ (k Hadriánovi) Tu čti sám!

HADRIÁN Studia jsem pro nemoc zameškal.

RYTÍŘ (Přikročí k Srpošovi.) Ať mně Kolos hřebee zehvátí! – Stojí to tady, nebo nestojí!

SRPOŠ (Dlouho do listu hledí.) Něco tady stojí –

RYTÍŘ O hlavu menší než Jehoň! Kdo jiný by tak psal než můj přítel Kilián?! Ale jen dál!

ENOVÉFA (Vzala opět list.) „Po plecích mu černé kadeře krouží, od tmavých očí k šarlatovým rtům se táhne řecký nos –“

RYTÍŘ Ještě to! (Pozbyl trpělivosti, vytrhne list sestře, zmačká jej a hodí Hadriánovi pod nohy.) Hromy a blesky! Oklamán bych nebyl poprvé, ale tak zjevně, tak hrubě, tak dubově –

SOBĚBOR To je opovážlivost!

SRPOŠ Nestydatost!

HADRIÁN Jehoni, jde na mne zimnice.

JEHOŇ Někdo si s námi zahrál.

RYTÍŘ (Uchopí Hadriána za ruku a vede jej k Srpošovi.) Hadriáne s řeckým nosem, tu stojí také Hadrián.

HADRIÁN Ale Hadrián z Římsů?

SRPOŠ Ten jsem já. (Soběbor ho pohledem podporuje.)

HADRIÁN (Se lekne.) Vy -?

JEHOŇ Kýho čerta!

RYTÍŘ Co tomu říkáš?

HADRIÁN Ale Kiliánův syn?

SRPOŠ Ten jsem já!

SOBĚBOR (k němu) Výborně!

HADRIÁN Co - ?

RYTÍŘ Tak co na to říkáš?

HADRIÁN Ale Hadrián z Kamzíkova –

SRPOŠ Hadrián z... z... Kamzíkova jsem já.

HADRIÁN Jak -?

RYTÍŘ Jsi ještě pořád Hadrián?

HADRIÁN Hadrián z Kamzíkova nad Bystřicí!

SRPOŠ Z Kamzíkova nad Bystřicí jsem já.

JEHOŇ (Vyskočí proti němu.) Co tam pálíme uhlí?

SRPOŠ Co se tam páli uhlí.

HADRIÁN Co stojí na skále kostel?

SRPOŠ Co stojí na skále kostel.

JEHOŇ Co tam straší ohnivý muž?

SRPOŠ Co tam straší ohnivý muž!

JEHOŇ To je rohatá lež!

SRPOŠ Nu, tak tam nestraší.

HADRIÁN (s Jehoňem současně) My jsme z Kamzíkova, nás posílá rytíř Kilián!

SOBĚBOR (K Srpošovi.) Řekni, že jim to dokážeš mečem.

SRPOŠ Já vám ukážu meč!

HADRIÁN Já jsem Hadrián, Kiliánův syn! – Či – kdo jsem, Jehoni?

JEHOŇ (k Rytíři) A vy to trpíte, aby vašeho přítele nevinný syn –

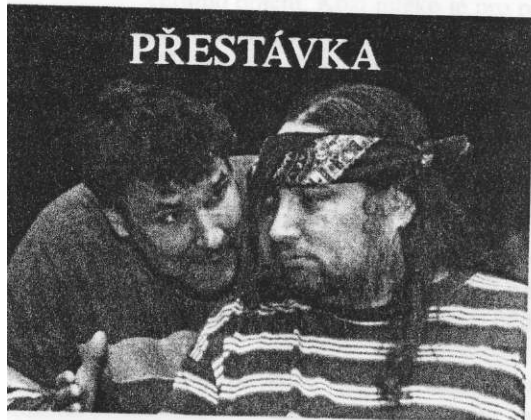
RYTÍŘ Nevinen? He, Lepohlave! – Přiveď žoldněře!

(souboj Hadriána se Srpošem)

LEPOHLAV (Přichází s ozbrojeným mužstvem.)

RYTÍŘ Do vězení rytíře i zbrojnoše!

HOŇ To bychom na našem hradě také dovedli!
ADRIÁN *(v největším svém rozčilení)* To by můj otec ani cikánům neudělal!

PŘESTÁVKA

DĚJSTVÍ TŘETÍ

Vězení.

VÝJEV PRVNÍ

ADRIÁN Zatuchlo je tady, jako -
HOŇ Jako ve vězení.
ADRIÁN Kdyby nás otec viděl.
HOŇ Zachvěl by se radostí nad vaší zmužilou myslí.
ADRIÁN Poslal mne pro nevěstu -
HOŇ Hahaha!
ADRIÁN Neublížil jsem jakživ kuřeti -
HOŇ Protože jste jakživ mezi kuřata nepřišel.
ADRIÁN A vrhnou mne do žaláře jako zlosyna!
HOŇ Měli vás sem vrhnout jako ženicha?
ADRIÁN *(rozčilen)* Ale až přijedeme domů!
HOŇ A jak brzo pojedeme?
ADRIÁN *(vždy ohnivěji)* A z toho sňatku nebude nic! *(Uhodí pěstí.)*
HOŇ Vypadá to tak.
ADRIÁN Jehoni, já jsem se uhodil.
HOŇ To nic nedělá.
ADRIÁN Ale mne to bolí.

JEHOŇ Pamatujte, že jste Hadrián.
HADRIÁN Ať si vezme toho Hadriána, který je také Kiliánův syn a přijel také z Kamzíkova nad Bystřicí.
JEHOŇ Co se tam pálí uhlí a co je na skále kostel.
HADRIÁN A žádný ohnivý muž tam nestraší.
JEHOŇ To už je teď stejně jedno.
HADRIÁN To, že nám dal otec na cestu tak nesmyslný list, to nebylo chytré.
JEHOŇ Nesmysl není nikdy chytrý.
HADRIÁN Ale já se budu bránit, obojím se na ně, vyzvu je já - já - jim krví dokážu, že jsem český rytíř.
JEHOŇ To jste měl udělat, když vám ten druhý hadriánství dokazoval mečem. Teď je již pozdě, abyste řval jako český lev a dělal skoky jako Horymír. Hanu máme již na sobě.
HADRIÁN Ouvej! Hvězda má zachází v nejkrásnějším věku. - Jehoni!
JEHOŇ Poslouchám.
HADRIÁN Přines otcí poslední mé „zdráv buď“!
JEHOŇ Jestli se s ním ještě shledám.
HADRIÁN Řekni, že jsem se s jeho obrazem těžce, těžce loučil!
JEHOŇ To ho potěší.
HADRIÁN Že mu za život, i za vychování, i za všechno všudy synovsky děkuju.
JEHOŇ Za všecku všudy diviznu a slézový květ.
HADRIÁN *(hněvivě)* Ale s takovým listem aby podruhé nežertoval!
JEHOŇ Tiše!

VÝJEV DRUHÝ

JENOVÉFA *(Pod paží nese láhev, v jedné ruce džbánek, v druhé košík s pokrmem.)* Lačné krmte, vězně těšte, tak nás učí víra svatosvatá, a tuto křesťanskou povinnost zastávám na našem hradě já, ačkoli již sedm let tady nikdo neseděl.
JEHOŇ *(před sebe)* Proto je tu také tak čerstvé pověťí.
JENOVÉFA Stěžoval jste si, rytíři, na horkost a žízeň -

HADRIÁN Ach, ano, anděli můj v poušti! Obě plicní křídla již plamenem hoří.

JEHOŇ *(pro sebe)* Ve mně chytají játra a žluč v nich!

JENOVÉFA Proto vám přináším kozí mléko z večerního dojení. Kozí mléko je pro prsa co zeměžluč pro žaludek.

HADRIÁN Děkuju vám, šlechtná paní!

JENOVÉFA *(s úklonkem)* Mravopočestná dívka před vámi stojí.

HADRIÁN Tedy díky, ušlechtilá slečno! *(Pije.)*

JEHOŇ Nelejte to do sebe; kdoví, není-li v tom jed!

HADRIÁN *(Odrhne džbánek, zůstane jako ohromen.)* Jed! Už ho mám v sobě! Už jsem otrávený! Už mne to řeže, běda! Ouvej!

JENOVÉFA Abyste pil beze strachu, nechte mne ochutnat. *(Napije se, džbánek mu opět podá. Nato láhev a košík vedle Jehoně postaví.)* To je pro tebe, zbrojnoši, abys na hostinnost čelakovskou nestýskal. Na celém hradě nikdo lépe nepovečeří nežli ty. *(k Hadriánovi)* Že to pod žebra jemně chladí?

HADRIÁN Jako štáva z rajských růží ze žilky do žilky to proudí! – Ach, slečno, kéž byste mým ztrýzněným údům utěšenější odpočinek zjednala. Já tady do rána ztuhnu!

JENOVÉFA Ani hledět byste nemusel v tato místa, kdybyste rady mé uposlechl.

HADRIÁN Co mám dělat, můj strážný anděle!

JENOVÉFA Řeknu bratrovi, že těch kroků litujete.

HADRIÁN Prosím vás, slečno, ve jménu mého koně také. Tomu mému čtvernohému příteli je těch kroků na váš hrad náležitě líto.

JENOVÉFA Že se zkroušeně přiznáte, co vás navedlo, abyste se vydával za Hadriána z Římsů.

HADRIÁN Pro dobrý Bůh, vždyť se za nic nepravého nevydávám! Rytíř Kilián z Římsů je můj otec a já jsem Hadrián, jeho jediný syn.

JENOVÉFA Ale v listu jste patrný opak své skutečné osoby.

HADRIÁN Ví Bůh, co se s tou mou listinou stalo! Podvodem jsem musel o tu pravou přijít.

JENOVÉFA Ha!

HADRIÁN Čeho se lekáte?

JENOVÉFA Kdybyste vy přece jenom byl Hadrián z Římsů!

HADRIÁN Nu, to jsem, copak se se mnou stane?

JEHOŇ *(Přikročí k ní.)* Toho jsem také žádostiv.

JENOVÉFA To bychom tam nahoře hada sobě zahřivali –

HADRIÁN To nevím; já jsem ale nevinný člověk na těle i na duši.

JENOVÉFA Můžete to dokázat?

HADRIÁN Že jsem nevinný na těle – nebo na duši?

JENOVÉFA Že jste Hadrián, Kiliánův z Římsů syn.

HADRIÁN A kdopak jsem, když nejsem Hadrián?

JEHOŇ Slečno, jsem jen obyčejný žoldněř. Mimo několika coulů zdravého rozumu nemám žádné vybroušenosti mysli, ale na místě vašeho rytířského bratra bych byl moudřeji pokračoval.

JENOVÉFA Nuž?

JEHOŇ Poslal bych do Kamzíkova nad Bystřicí – není to ani padesát mil – a dal bych od rytíře Kiliána přivést lid, který by na pravého Hadriána prstem ukázal.

JENOVÉFA To je můj úmysl! – Ale tady nesmíte zůstat, rytíři, jste chorý na těle i na duši –

HADRIÁN Jsem, jsem, drahá slečno!

JENOVÉFA Hrad je již zahalen ve večerní temnotu, zavedu vás na vlídnější místo. – Pojďte, pojďte! – Ty, zbrojnoši, zůstaňte zatím tady –

HADRIÁN *(Pomalů se vzbudí.)* Ach, slečno ušlechtilá, neodlučujte mne od mého dobrého Jehoně.

JEHOŇ Ó, já se tady vyspím!

JENOVÉFA Avšak ještě jedna věc! Vy jste tedy Hadrián z Římsů a otec vás sem poslal, abyste se s mou bratrovnou zasnoubil.

HADRIÁN Ano, s vaší bratrovnou.

JENOVÉFA Z toho sňatku sotva co bude.

HADRIÁN Můj milý Bože, pročpak jsem tak dalekou cestu vážil?

JENOVÉFA Líbí se vám Ruměna?

HADRIÁN A Ruměna je kdo?

JENOVÉFA Jediná dcera mého bratra.

HADRIÁN Nevšiml jsem si jí.

JENOVÉFA Ona si ale vás všimla dobře. Nelíbíte se jí. Z toho si ale nic nedělejte. Kdybyste byl mladý jako ona, zdravý jak olivový strom a spanilý jak malovaná panna, přece se jí nezalíbíte.

HADRIÁN Pro mne za mne! Ale co tomu řekne otec!

JENOVÉFA Kdybych byla vámi, tak snadno bych se neženila.

HADRIÁN Ach, má drahá slečno, já bych se nejraději s mým lékařem a s Jehoněm do otcovského hradu zavřel a čekal na tu smrt jako stromy v listopadu na první mráz.

JEHONĚ To by bylo veselé živobyті.

HADRIÁN Ale otec je toho nadmíru žádostiv. Říká, že by šlechtnější větve našeho rodu se mnou vymřela, a než by to k tomu nechal dojít, že se raději sám ještě ožení.

JENOVÉFA Váš úmysl tedy, navrátit se domů s Ruměnou, zůstává nezvratný?

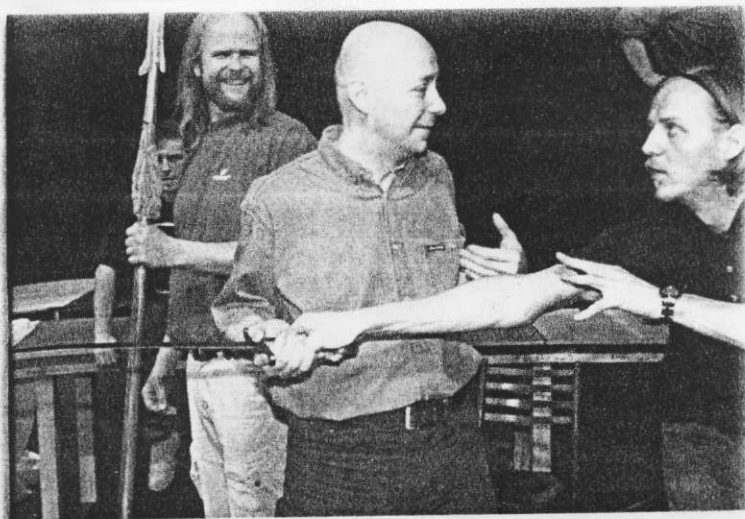
HADRIÁN Nikoli, slečno ušlechtilá! Ruměna může zůstat, kde se jí líbí. Ale ta otcovská smlouva –

JEHONĚ Vždyt jste slyšel, že smlouva není bez podmínky! Je v ní výslovně řečeno, bude-li se jeden druhému líbit.

HADRIÁN Na to jsem zapomněl. Ty máš požehnanou paměť. Teď bych byl tak dalece spokojen, kdybych již dospěl jen k obstožnému loži.

JENOVÉFA Půjdeme, vy na odpočínutí, a já do boje s bratrovým hněvem. – Podejte mi ruku – vchod je tmavý – pojdte, pojdte, znám tu všechny kouty. *(Odvede jej.)*

JEHONĚ *(sám)* Ó, jak daleko se to jablíčko od svého stromu zakutálelo! Otec rekovný jako lev, a syn bojácný jako králíček; otec rozšafný jako praotec Čech, a syn – kdyby si svůj rozum vysypal na

dlaň, nebude ho vidět! (*Slyšeti chřest klíčů.*) Co to? – Snad se slečna také nade mnou smilovala?

VÝJEV TŘETÍ

EPOHLAV (*Přináší láhev, na ní číší, a misku se zvěřinou.*) Dobrý večer, vězňové! – Rytíře přechází hněv, posílá vám večerí. – Kde máš rytíře?

EHOŇ (*Ani se nehne.*)

EPOHLAV Leží vedle? Kýho červa! (*k Jehoňovi*) Kam se poděl tvůj soudruh? (*Třese jim.*) He, brachu!

EHOŇ Co chceš, bledý strachu?

EPOHLAV Tvého rytíře hledám.

EHOŇ Kdybys nebyl krátko- a tupozraký, viděl bys jej.

EPOHLAV Kdepak -?

EHOŇ Stojí za tebou.

EPOHLAV (*S bázní se točí.*) U všech červů, kam se poděl?

EHOŇ Co chceš rytíři Hadriánovi?

EPOHLAV Tiše, nejmenuj ho. Rytíři vlasy hněvem vyvstanou jako dudkovi chochol, když mu někdo dva Hadriány připomene.

EHOŇ Nechme tedy marných řečí, pojď jíst a pít. (*Nalévá víno.*)

EPOHLAV Kam se rytíř poděl?

EHOŇ (*Pije.*) Brrr, toť břečka z nezralých trnek! – Naleju ti něco lepšího. Pij! (*Podává mu.*)

EPOHLAV Nechce se mi.

EHOŇ Nech tak. (*Pije sám.*) Divíš se, odkud jsem je vzal? – Daleko jsem pro ně nebyl, tos viděl.

EPOHLAV (*Přisednuv k Jehoni.*) To jsem viděl; ale kde je tvůj rytíř, u všech všudy červů!

EHOŇ Sedí vedle tebe.

EPOHLAV (*úzkostně*) Kde?

EHOŇ Tobě po pravici.

EPOHLAV (*Vyskočí a utíká doprostřed jeviště.*)

Buď jsem oslepl, anebo – anebo –

EHOŇ Anebo co?

EPOHLAV Nebo umíte čarovat!

EHOŇ Nezavírali nás tu sám?

EPOHLAV Zavíral. Ale to vaše víno!

EHOŇ Neodnesl jsi klíče ve vlastní ruce?

EPOHLAV To všechno ano. Ale kdepak je u všech všudy ďáblů tvůj rytíř?

EHOŇ Tady se posad a čekej, až se navrátí.

EPOHLAV Odkud?

EHOŇ Sedm set mil odtud.

EPOHLAV Jak? Kudy zmizel?

EHOŇ Tou samou silnicí, kterou vítr, světlo, zvuk, pára a dým jezdí!

EPOHLAV (*Couvá.*) Kdo je to ten tvůj rytíř?

EHOŇ Střízlík a orel, slon a sysel v jedné osobě. Co slunci je zamezeno, totiž vnitřnosti země, tam je on doma. Z vašeho hradu dnes udělá külničku akorát na dříví a zejtra město jako Kutná Hora i s mincovnou.

EPOHLAV (*Dodává si odvahu.*) Hahaha, a tebe nechá ve vězení šestadevadesát stupňů hlubokém?

EHOŇ Protože ví, že se ztratím jako on, když se mi tady přestane líbit.

EPOHLAV (*mezi smělostí a strachem*) Aj, prosím tě, ztrať se odtud.

EHOŇ Hned, hned. Udělám jen kolem sebe kruh lidskou krví, kterou si z tvého těla vyprosím; zavolám na svého rytíře: Hadry – Hadry – Hadry – Hadriáne! (*Vtom se ozve hřmotná rána a na prahu se zjeví duch v úplně bílé zbroji.*)

VÝJEV ČTVRTÝ

EHOŇ Co to?

EPOHLAV Svati a svěťice!

EHOŇ Hu! Že bych svým lehkovážným čarováním mrtvé z hrobů přivolal? – Ono to chce, abych je oslovil. Zlý člověk jsem nikdy nebyl – náhlou smrt nebe na mne nedopustí – zaklínám tě skrze sbory andělské! Kdo jsi?

DUCH (*temným, hlubokým hlasem*) Hadriáne z Římsů!

EHOŇ Mého rytíře to volá?

DUCH Hadriáne z Římsů!
 IEHOŇ Není ho tady.
 DUCH K Hadriánovi z Římsů mluví krve
 prázdná ústa má; mluví ale skrze sluhu
 jeho, srdnatého Jehoně.
 EHOŇ Mluv, strachovaný stíne! Kdybys jed-
 ním dechem celou knihu vyslovil, slo-
 vo od slova do písmenka to vyřídím.
 DUCH Přicházím ti děkovat, Hadriáne z Řím-
 sů! –
 EPOHLAV (*Nastrkuje uši.*)
 UCH Spáchav hřích veliký, usmrčen jsem
 byl ve vězení tomto před šesti sty léty.
 NOVĚRA Tak dlouho musím bloudit, až bytost
 TIR beze vši viny a skvrny v tuto tmavou
 kobku uvržena bude.
 HOŇ Můj rytíř je nevinný jako káčátko.
 UCH Horoucí skála z duše mi spadla a lehce
 NOVĚRA jako jarní větřík do věčných rozkoší se
 TIR ubírám. Prve ale budiž mému vysvo-
 boditeli odměna, která, ačkoli nepatr-
 NOVĚRA ná, velikého zblouzení jej vystřihá.
 HOŇ Mluv, vítaný nám duchu!
 JCH Abyste se bez odporu z tohoto hradu
 dostali, postarám se já. Nato ale s vět-
 NOVĚRA rem o závod na Kamzíkovi odeválejte,
 TIR a Hadrián z Římsů ať se jako ohně
 NOVĚRA chrání dcery Čelakovské. Neboť věz,
 TIR spojí-li se s Ruměnou, za třikrát pět
 dnů smrti násilnou z tohoto světa mu-
 sí. (*Bouře se strhne, on odejde.*)
 POHLAV Ohy!
 IOŇ Ha, tys tu ještě, krtku! – Tak mě odsud
 vyveď.
 POHLAV Ale co tomu řekne rytíř Světislav?
 OŇ Neslyšels, že beze všeho odporu z va-
 NOVĚRA šeho hradu půjdeme? Honem!
 TIR (*Přesmoc jej odtáhne.*)

VÝJEV PÁTÝ

rytířovo bydlíště z prvního i druhého dějství.

IEŇA (*Prosebně dobíhá za otcem.*) Jen něko-
 lík měsíců, otče dobrotivý!
 ÍR Ani den! Ani hodinu! Můj přesýpací
 kalendář se navíc ucpal!

RUMĚNA Než bych si tak nakvap Hadriána vza-
 la, to mne raději zavři do kláštera.
 RYTÍŘ Udělám ti klášter ze svého hradu. Má-
 li můj kmen i s kořeny uschnout, ať se
 aspoň tento kus země tvých slavných
 otců ve vinici Páně obrátí.
 RUMĚNA (*lítostivě*) Otče, prosím, pošli jej na
 Kamzíkovi s nepořízenou. Vždyť je to-
 bě a všem rytířům v kraji tak neroven
 a nepodoben. Naproti němu můj Žel-
 mír –
 RYTÍŘ Želmír – tvůj Želmír -? To je ten tvůj
 kvetoucí mák - ?
 RUMĚNA Ano, otče, toho miluju.
 RYTÍŘ Hromy a blesky! Kdy, kde a jaks jej
 poznala?
 RUMĚNA U svatě Anny na pouti.
 RYTÍŘ Ohni a smrti! Pokoutně se o mou dce-
 ru ucházel! To rytířský synek nikdy ne-
 udělá!
 RUMĚNA Však on, otče, taky rytířem není!
 RYTÍŘ Cože? Tak kdo je to ten Želmír?
 RUMĚNA Otče - nevím. – Oděv jeho je toliko
 rolnický, ale –
 RYTÍŘ Rol – (*Spráskne nad ní ruce.*) Dítě,
 dcero, krvi čelakovská! - Kdo vás sve-
 dl?
 RUMĚNA (*zaražena*) Želmír říká, že anděl naší
 milosti.
 RYTÍŘ Dábel vaší hříšnosti! – Kde jste se
 scházeli?
 RUMĚNA V hájku.
 RYTÍŘ Za bílého dne?
 RUMĚNA Za jarního jitra, a –
 RYTÍŘ A?!
 RUMĚNA Někdy v první soumrak.
 RYTÍŘ Ohni a smrti! A nevidélas za každým
 stromem stát svou rozhněvanou mat-
 ku?
 RUMĚNA Otče! – Vždyť již dávno umřela?
 RYTÍŘ Já bych byl rakev rozštípal a vyřítel se
 na tebe jako ohnivý drak! – Želmírovi
 řekneš, aby zejtra, než se smrkne, na
 mém hradě se zastavil.
 RUMĚNA (*Obživne.*) Želmír by přišel už dávno,
 kdyby se tě nebál!
 RYTÍŘ Bojí – bojí se mne? (*Zařve ze všech*)

sil.) Cožpak si mu nepověděla, jak dobrý, jak mírný, jak povolný je otec tvůj?

VÝJEV ŠESTÝ

RYTÍŘ *(k přicházející Jenověře)* Jak na zavolanou! Povězmi, za koho se ve dne v noci modlíš

NOVÉFA To je divná otázka.

RYTÍŘ Obětovala jsi také někdy Otčenáš za blahomravnost našeho rodu?

NOVÉFA *(s údivem)* Tisíc.

RYTÍŘ Tvá modlitba je mělká – do nebe nesaahající.

NOVÉFA Co si mám o tom myslet?

RYTÍŘ Co chceš. – Co chceš?

NOVÉFA Nemohu spát, pokud se to neblahé klubko nerozvine, nebo nepřesekne.

RYTÍŘ Jaké klubko?

NOVÉFA S těmi Hadriány.

RYTÍŘ Je rozvinuto, rozuzleno, v halenu seštrikováno. Kiliánův syn se bude ctít, a podvodník ať dozrává k trestu.

NOVÉFA Ty už znáš Kiliánova syna?

RYTÍŘ Podle otcova listu, ano.

NOVÉFA A na kom je devatenáctiletý neduh více vidět. Na hořejším, nebo na dolejším?

RYTÍŘ Neduh? Na dolejším; ale všechno ostatní sedí. Mám své oči.

NOVÉFA Tedy jsi musel vidět, jak mu nesnáž malovala čelo, když ses ho vypytaval na otce?

RYTÍŘ To – *(Jako by si něco připomínal.)* to je pravda.

NOVÉFA Jak mu zbrojnoš, který se choval jako jeho velitel, takřka slovo za slovem narpovídal?

RYTÍŘ To – to je také pravda; ale –

NOVÉFA Stopuj ještě dál.

RYTÍŘ Nu, jak? Jak?

NOVÉFA Jeho náchylnost k pití a ty sprosté, nechutné posuňky mezi pitím.

RYTÍŘ *(Kráčí sem a tam.)* Hm – hm! *(Zastaví se.)* Sestro! Kdybych byl skutečného Kiliánova syna do vězení poslal –

JENOVÉFA Jako žes poslal!

RYTÍŘ To by mne šeredně mrzelo.

VÝJEV SEDMÝ

LEPOHLAV *(Přikvapí ještě uděšen.)* Pane rytíři, strašlivé věci se dějí nad hradem i pod hradem. Ten skuhravý Hadrián je kouzelník, v tom okamžení tisíc mil od nás, ve vězení ani stopy po něm. Zjevil se tam s děsným praskotem duch, praoprotec rodu Hadriánova – ten straší již šest set let ve všech dílech světa – nevinný Hadrián ho vysvobodil a on mu za to radil, aby si naši slečnu nebral, protože její manžel za třikrát pět dní se musí se světem rozloučit.

RYTÍŘ Člověče, kdes za tu krátkou dobu nabral tolik nesmyslů?

LEPOHLAV To všechno je strašlivá pravda.

RYTÍŘ *(Chodě.)* Na mém hradě bylo až podnes tak ticho, že se obávám, abych tou dnešní bouří o svůj dobrý rozum nepřišel.

VÝJEV OSMÝ

SRPOŠ *(podroušený)*

Měla jsem holoubka

v truhle zavřeného,

ontě mi vyletěl

do pole širého,

do pole širého

na zelený doubek – *(Vstoupí.)*

tam pak si zavrkal

můj zlatý holoubek! – Juhu!

(Všimne si toliko Ruměny.)

Ejhle, tu nacházím ještě slečinku!

Nevrkej, nehoukej,

můj zlatý holoubku! –

Nač tu právě myslíte, slečno Rum –

Rum – Rumanina vám říkají, že?

RUMĚNA Aj, Ruměna!

SRPOŠ Ruměna. Hehe! Má spanilá Ruměnka má krásný nosejček. Ó, já umím milo-

vat! Rozplynu se láskou jako hlemejžd sluncem -

TÍŘ Pojď sem, Licho-Hadriáne! Máš nevěrného zbrojnoše. Před chvilkou na tebe vyrazil, že nejsi Hadrián.

POŠ Co? Že nejsem?

TÍŘ Že jsi podvodník.

POŠ To si vyprosím! On je podvodník! Já jsem počestný žoldněř! Sliboval mně chaloupku s paloučkem a kravičku, budu-li na svém stát, že jsem Hadrián z Římsů.

JOVÉFA Bohu budiž věčná chvála! Jednoho Hadriána máme z krku. (*Odejde.*)

TÍŘ Jaks přišel k listu, kterýs mně podal?

POŠ On mi ho dal do ruky.

TÍŘ A kdo to je?

POŠ Předtím jsem ho nikdy neviděl. Když jsme se sešli, měl na sobě rytířský oděv a byl celý takový vysoustruhovaný -

VÝJEV DEVÁTÝ

ĚBOR (*Přichází a švitoří.*) Na vašem hradě, rytíři, je nepokojná noc. Bůžkové spaní a snů s netrpělivostí čekají na svou každodenní oběť.

OŠ Mne tu snad již nebude třeba - ?

ÍŘ Jen hezky zůstaň. A dej se do toho.

ĚBOR (*Přitočí se k Srpošovi.*) O čem tady byla řeč?

OŠ (*hlasitě*) O vaší nepočestnosti.

ĚBOR (*k němu*) Zbláznil ses?

OŠ To jsme si dnes ráno neřekli! Slibovat mi do očí chaloupku, palouček, kus role, kravičku k tomu a po straně mi na etí utrhat!

ĚBOR Můj nešťastný Hadriáne!

OŠ Žádný Hadrián!

ĚBOR (*k rytíři*) Probůh vás prosím, pane rytíři, radte, pomozte, to je rána! Můj mladý pán má již po deset let každoročně hlavničku, a ta jeho mozek již tak rozviklala, že na něj bezmyslnost skoro každý měsíc přichází. A ta jeho nešťastná vína žízeň k tomu - rychle

s ním na lože! A máte-li kousek ježkové palice nebo bláznivého lilku, to mu v mléce svaříme, to mu pomáhá. (*Chce Srpoše přesmoc odtáhnout.*)

RYTÍŘ (*Vstoupí mezi ně.*) Tak dost! Co tu ten sprosták pověděl, je k pravdě podobno jako zvonek k zvonku.

SOBĚBOR Stará píseň. - Vydával se za žoldněře, že?

RYTÍŘ Tak jest.

SOBĚBOR Že je chatrčnickův syn?

RYTÍŘ A že rytíře Kiliána co živ neviděl, co živ o něm neslyšel a jenom kvůli tvým slibům se stal jeho synem. (*k Srpoši*) Je to pravda?

SRPOŠ Čistá pravda.

SOBĚBOR Vidím, že hra moje se končí. Nuže, osud je proti mně a mému úmyslu. - Poddávám se tedy, přiznávám se, že můj otec je stavu rytířského a je vám znám jako dobrý přítel. Já jsem -

RYTÍŘ (*netrpělivě*) Nu, kdo?

SOBĚBOR Hadrián z Římsů.

RYTÍŘ Kýho šlaka!

SOBĚBOR Jsem Kiliána Blyskotův syn, Hadrián z Římsů, na vaše pozvání vypraven, abych vaši ušlechtilé dceři jako ženich podal ruku.

RUMÉNA (*pro sebe*) To je můj konec!

RYTÍŘ A byl jsi devatenáct let nemocný?

SOBĚBOR Nebylo a není tomu tak.

RYTÍŘ Což nemám Kiliánův list?

SOBĚBOR O list Kiliánův byl jsem na cestě oloupen. Poslal jsem tedy svého zbrojnoše k otci, aby mu nehodu oznámil a aby mi přinesl nové osvědčení. Zatímco jsem na něho čekal v krémě, poněkud jsem se nudil. I vzešla ve mně taková myšlenka: Jdeš si pro nevěstu, kterou jsi nikdy neviděl, jako ona tebe. Jestli tě miluje, zjistíš až po sňatku, totiž, až bude pozdě. Objev se tedy na Čelakově co Hadriánův sluha a slečnu Ruměnu v jejím pocitu pozoruj. Avšak můj nově stvořený Hadrián, toho času pán a velitel můj, musel být muž, jenž by se jí hned v prvním okamžení znelibil.

I popsal jsem ho podle své chuti tak mistrnou rukou, že by to sám otec od své vlastní ruky nerozeznal. Jako zběsilý jsem pak hledal žádoucího Hadriána, až konečně pod vaší lipou tento hloupý a poctivý Srpoš –

POŠ Hloupý a poctivý! Otec můj říkával, tyto dvě vlastnosti že nejdéle vytrvají.

BĚBOR Že jsem měl štěstí je vidět z toho, že můj Hadrián v listu se mu zcela podobá, až na to oko.

POŠ To mně na pomoří baltickém vyteklo.

ŘÍR Nuž, co hodláš nyní dělat?

BĚBOR Budu čekat, až přijde můj zbrojnoš – což se nanejvýš musí stát do zítřejšího večera – a pak s písmem otcovým v ruce ve vsi synovské pokoře a šetrnosti budu prosit o vaši spanilou dceru.

ÉNA (*úzkostně*) A ta spanilá dcera bude prosit otce, aby ji tobě nedával.

BĚBOR Tedy raději tomu umírávému?

ÉNA Žádnému Hadriánovi!

ŘÍR (*Chodě, pro sebe.*) Tedy jsem toho neduživého přece jenom poslal do vězení zaslouženě. – Zítřka se to dokáže. – Nuže, Hadriáne! Do zítřejšího večera budiž Kiliánovým synem. Ale nepřijede-li zbrojnoš anebo tě dostihnu v klamu a ve lži, zhasne se západem slunce i tvá sláva a škaradý jako mračná noc bude tvůj osud.

VÝJEV DESÁTÝ

ÉFA (*s horlivostí*) Bratře, všecko je pravda! Duch na ně přišel s nesmírným praskotem –

Klam a podvod!

ÉFA Duch rytíře, který tady před šesti sty lety k smrti byl utrápen.

Bláhová, náš Čelakov teprv dvě stě let stojí!

ÉFA Zeptej se Jehoně.

A Jehoně je kdo?

ÉFA Hadriánův počestný zbrojnoš.

Hromy a blesky ať ve vězení shnije!

JENOVÉFA Ten nevinný?

RYTÍŘ Je vinen stejně jako jeho skuhravý velitel!

JENOVÉFA Hadrián z Římsů?

RYTÍŘ Tu stojí Hadrián z Římsů.

JENOVÉFA Kde - ?

RYTÍŘ Tady. To je ten pravý.

JENOVÉFA Bože chraň nás Hadriánů!

DĚJSTVÍ ČTVRTÉ

Jizba hostinská na hradě.

VÝJEV PRVNÍ

JEHOŇ Být vámi, mohli by mně zlaté doly dávat, tu Ruměnu bych si nevezal.

HADRIÁN Já ji také nechci! – Ale jak se na mě otec podívá? Co? Jak se na nás na oba podívá?

JEHOŇ Řeknete, že se vám nelíbí.

HADRIÁN Jenže ona se mi musí líbit.

JEHOŇ Když vám to ale Prozřetelnost takřikajíc ústně dává, že s ní budete nešťastný, že se po vás rytíř Smrtonoš svou ostrou kosu již ohání? Snad nebude náš starý rytíř chtít vaši smrt?

HADRIÁN (*pláčtivě*) A za třikrát pět dní že musím již z toho světa?

JEHOŇ To víte, takový duch, ten to musí vědět.

HADRIÁN A kolik to dělá dohromady?

JEHOŇ Něco přes dvě neděle.

HADRIÁN Ani ne dva roky?! – Co já si jen počnu.

VÝJEV DRUHÝ

HADRIÁN Přinášíte nám pomoc, slečno krásná, ušlechtilá?

JENOVÉFA Zůstal váš úmysl pevný, že se s Ruměnou nedáte zasnoubit?

HADRIÁN Vždyť bych musel – za kolik?

JEHOŇ Za dvě neděle.

HADRIÁN - za dvě neděle umřít.

JENOVÉFA Dobře. Tedy pojďte se mnou.

DRIÁN Kam -?

OVÉFA Na mou zahrádku. Slunce tam tak krásně vzešlo, jako by příroda slavila jítro svého narození, tím se posilní vaše prsa.

DRIÁN Uvidí-li mne ale rytíř Světislav -

OVÉFA Světislav vzal všechny na lov.

DRIÁN Ale jeho dcera -

OVÉFA Snad se nebojíte děvčete?

DRIÁN Budu, budu statečný, že se všichni zhrozí! Řeknu jim do očí, že jsem si pro smrt na Čelakov nepřišel a že nebudu trpět, aby se nějaký poběhlík za mé počestné jméno schovával, a že si svou osobnost vzít nedám, a nedám, a nedám -

OVÉFA Pojďte, jen pojďte, pokud je hrad prázdný. *(Odvede jej.)*

DRIÁN *(sám)* Kdybych měl vypravovat, co jsem včera a dnes slyšel a viděl, musel bych mít krk jako velbloud dlouhý a jazyk v něm široký jako křenový list. Tak to je, když se člověk s třicetiletým dítětem pustí do světa. *(Odejde.)*

VÝJEV TŘETÍ

Prvního dějství. Sbor lovecký z hradu přichází. Ni mají lovecké rohy přes sebe, v rukou kopí.

Tuto lípu, budoucí můj synu, vysadila sem má pravice a pod její mladičkou střešou jsem sedával se svou panenskou nevěstou. Dočkám-li toho, budu tady své vnoučky učit v knize přírody číst. Holaho, trubte a zpívejte, váš rytíř se stal o půl věku mladším! *(Se Soběborem po můstku odchází.)*

(Troubí, jiní k tomu zpívají.)

Krásné jitro

hájem září,

srnci si v něm hopsují;

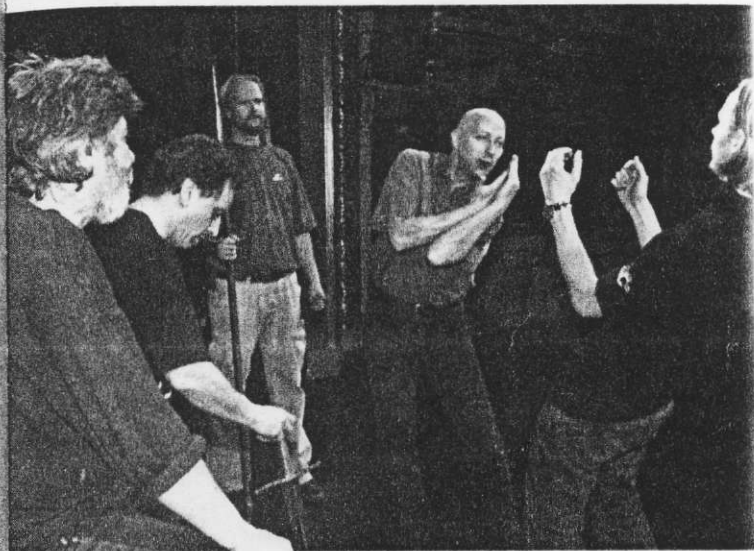
v luzích kanci

jako plavci

kaluhami veslují.

Krásné jitro

hájem září atd. *(Za rytířem s ozvěnou odcházejí.)*

VÝJEV ČTVRTÝ

R *(Vystoupí protějším stromovím.)* Tam táhnou a radují se, všude rozkoš! Jen já se od stromu ke stromu loudím a jsem nešťastnější než zvěf.

VA Želmíre! *(Objeví se.)*

R Ruměno, má drahá dívka!

VA *(Uchopí jej za ruku, dopředu jej vede.)*
Ó, Želmíre, kdybich ti měla povídat, kolik děsuplných chvil jsem včera přestála!

R Je tvá ruka ještě nepoutána?

JA Již jsem byla tvá, již mně otec kázal v první dnešní soumrak tebe na hrad objednat.

R Proč se tedy rmoutíš?

JA Slyšels již o dvou Hadriánech?

R Slyšel.

A Jeden byl již ve vězení. Druhý v klamu postižen a převeden –
Můžeme tedy doufat!

A Ale teď se přihlásil třetí.

Ještě jeden?

A Želmíre, toho třetího se bojím.

Je snad mladý?

A Je.

Sličnotvárný?

A Je.

Miluje tě?

A Zdá se.

A ty - ?

A Kdybich neznala tebe a musila mezi nimi volit –

Volila bys třetího? Hahaha! Miluješ mne jen z nezkoušenosti. Že jsi jakživa slavika neslyšela, oblíbila sis píseň pěnkavy; že jsi k růži nikdy nepřivoněla, zdá se ti fialka nejvoňavější. – Ha!

(Odkvapí.)
Želmíre! *(Odejde.)*

VÝJEV PÁTÝ

(Jako žoldněř, přijde a ohlíží se.)
Budiž Pánbůh pochválen, že jsem opět

Srpošem! Mohli by mně plnou ves chaloupek dávat a skot velký k tomu, nebudu již rytířem! Celou noc se mi o tom zdálo, úl plný sršní se kolem mne rojil a všecko to bzučelo: Hadriáne, Hadriáne!

VÝJEV ŠESTÝ

SRPOŠ Kýho draka, totě Jehoň?
JEHOŇ *(pro sebe)* To jednoočko jsem již někde viděl.

SRPOŠ *(pro sebe)* Ten jim zajisté utekl z vězení.

JEHOŇ *(taktěž)* Ať mne velryb spolkně, to je ten nepravý Hadrián.

SRPOŠ *(taktěž)* Hradní lid není doma a on by rád upláchl.

JEHOŇ *(taktěž)* Co se všichni odebrali na lov, proměnil se v žoldněře a hodlá prchnout.

OBA *(K sobě se blíží a vzkřiknou najednou, sebe popadajíce.)* Stůj!

SRPOŠ Ani hnout!

JEHOŇ Zůstaneš tady!

SRPOŠ Hledáš díru, kudy hodně vítr táhne!

JEHOŇ To ty by ses rád vykradl.

SRPOŠ Neeloumej se mnou!

VÝJEV SEDMÝ

LEPOHLAV He, pomalu! Nechte se!

SRPOŠ Nepouštěj ho!

JEHOŇ Pevně ho drž!

SRPOŠ Utekl vám z vězení!

JEHOŇ Chce se vykrást!

LEPOHLAV U všech všudy hřebců, tiše! Chopte se jich, odevzdejte je hradnímu! *(V lese nastane veliký hřmot a křik.)* – Tam se stalo nějaké neštěstí! *(Přes mostek odběhne do luhů.)*

ŽOLDNĚŘI *(Se chopí Srpoše a Jehoně.)*

SRPOŠ Počkej, ty křivoruký buvole!

JEHOŇ Těš se, ty jednooký chrobáku!
(Všichni odejdou.)

VÝJEV OSMÝ

Rytířovo bydlíště. Všecko, jak bývalo.

- RUMĚNA Pro veliký Bůh, Želmíre, ty krvácíš!
ŽELMÍR Nevím o tom.
RUMĚNA Tady – a tady – co se stalo?!
ELMÍR Nic – nic!
RUMĚNA Vždyť máš obě ramena v krvi – zavolám strýni Jenovéfu na pomoc –
ELMÍR *(Drží ji.)* Zůstaň tady.
RUMĚNA Úzkostí umírám – kdes byl, Želmíre?
ELMÍR Byl jsem – *(Mrští ramenem.)* Tvůj otec se vrací z lovu – mne tu ještě nesmí spatřit. *(Schová se.)*

VÝJEV DEVÁTÝ

- TÍŘ Hadrián dokázal, že je Kiliánův syn! Zajisté sta takových srstnatých šelem přitáhl jsem za vyšklebené zuby, ale s tím dnešním ďáblem jsem se nikdy nepotkal! Již jsem myslel, že Hadrián, který s ním hrdinsky zápasil, mu kopí pod plecem žebry prohnal, když se na to neštěstí na hladkém mechu nohy pod ním smeknou a kanec jde přímo na mě. I chystám se k boji, napřáhnu svou ocel a jedu mu s ní do slintavé tlamy, že mu všecky vnitřní roury od jícnu až na zadní bránici roztrhám. Avšak výsledek byl zcela jiný. Co syrovou tříťnu přehryzne ten ďábel mé kopí, zachrochtá na mne s okem jiskřícím, vyplije bodec zapěněný a neplatná rukovět zůstane mi v ruce.
RUMĚNA Otče!
TÍŘ Smrt mne měla v kole.
JENOVÉFA Ó nešťastné jitro!
TÍŘ Tu vám vyskočí z houští selský mladík, útlý, ale statný jako mužný lev. A jako by to byla ovce, popadl knoura holýma rukama, a než se kdo nadál, podtrhl mu všecky čtyři paznehty a vlácel jej po skalínách tak dlouho, až z té vzteklé potvory vytřásl černě černou duši.

JENOVÉFA A ten pacholík, bratře?

- RYTÍŘ Ano, kdo to byl –? Rozeslal jsem lid, aby ho hledal.
RUMĚNA Zaslouží si velkou odměnu.
RYTÍŘ Též i Hadrián si dnes zaslouží uznání. Já mu v duchu slíbil neskonalou přízeň a dnes večer tě jemu zasnoubím.
RUMĚNA Ale otče –
RYTÍŘ Ať mi kolos hřebce schvátí, Hadrián dostane tvou ruku ještě dnes!
ŽELMÍR Óh!
RUMĚNA *(Lekne se a chvěje.)*
RYTÍŘ Co to bylo? *(Objeví Želmíra.)*

VÝJEV DESÁTÝ

- RUMĚNA Bože, buď nápomocen!
RYTÍŘ To je on! Dej se k prsům přivinout, ať ucítíš, jak vděčně mé srdce bije! *(Obejme ho.)* Ha, do čeho jsem to šáh? Tuto krev vycedils pro mne a pro mne tuto bolest snášíš! – Honem, sestro, nanos sem ty své byliny, co je v sroubku sušíš!
ŽELMÍR Ó, nesnášejte léky neplatné! Jediná bylinka může mé rány zacelit, a ta kvete mezi námi.
RYTÍŘ Jak to nebo co?
ŽELMÍR Dejte mi, rytíři, ruku své dcery, a v rozkoš neskonalou obrátí se moje bolest!
RYTÍŘ Hoho!
RUMĚNA *(Padne otci okolo krku.)* Otče, otče, je to můj Želmír!
ŽELMÍR Vaši dceru miluji srdcem plným lásky a jsem hotov všecky mravné síly obětovat, abych bohdá její dlouhý život oblažil.
RYTÍŘ Jinochu, jinochu, zjevil ses nenadále, nanejvýš jsi mne překvapil; leč ještě mnohem podivnější je tvá žádost.
RUMĚNA Prosím tě, otče!
ŽELMÍR Vyslyšte ji, rytíři Světislave, a v okamžením shodím stav i oblek, které na mne láska k vaší dceři vložila. Též i ve mně proudí krev rytířská.

YTÍŘ Proč jsi skrýval tento stav svůj?
 ELMÍR Vědomí mne přetvářilo, že nejste mého rodu ctitel, že jste mne dřív nenáviděl, než dospěli moji smyslové.
 YTÍŘ Nenáviděl – tebe? Kdo jsi?
 ELMÍR Myslimírův syn.
 YTÍŘ Ha, syn mého nepřítele!
 ELMÍR Ó, vylučte z paměti dávné rozboje, tak jako je i otec můj před svou smrtí v sobě udusil!
 TÍŘ Co to slyším? Otec tvůj již mrtev?
 ELMÍR (*Přisvědčí.*)
 JMÉNA Otče, odpusť, a bude tobě odpuštěno.
 NOVÉFA Bratře, pomni –
 TÍŘ Přestaňte! Nevezmu svůj hněv s sebou do hrobky. V pokoji ať odpočívá Myslimírův prach.
 LMÍR Ó, doživotně žehnat budu k vašim luhům cestu!
 MÉNA Nekonečné díky, otče!
 TÍŘ Nežádej, abych činil nemožnosti. Ruměnina ruka je již zadána.
 LMÍR (*úzkostně*) Není, není, ještě přece není!
 TÍŘ Dost! Je pozdě. Hadrián má obnovené slovo a styděl bych se do rakve se složit, kdybych mu je zrušil.

VÝJEV JEDENÁCTÝ

EBOR Kde je ten velechrabý Bivoj – ha, Želmíre!
 MÍR Soběbore! (*Obejmou se.*) Co tě sem přivedlo?
 EBOR Moje starost o tebe.
 ÍŘ (*Hněvivě mezi ně kročí – Soběborovi se přísně dívá do očí.*) Hadriáne z Římsů!?
 EBOR Ach, náš šlechtný rytíř –?
 MÍR Proč jej nazýváte Hadriánem?
 Ř Protože je Kiliánův syn!
 MÍR Jaký je toho smysl?
 Ř To ví Belzebub!
 EBOR A já. – Želmír je můj drahý přítel. Věděl jsem, že miluje Ruměnu, že si ale netroufá se ohlásit, dokud si sobě slavnou pověst mečem nevydobude.

Dozvěděl jsem se, že Hadrián z Římsů k Čelakovu táhne, aby se tam s jedinou dcerou zasnoubil. Tomu jsem musel předejít. Dopídl jsem se listu, ve kterém byl úd po údu zobrazen jak v zrcadle. Ten list jsem mu vzal a jiný jsem mu – stejného písma, ale smyslu opačného – podstrčil. Vše ostatní, statný Světislave, je už vám dobře známo.

JENOVÉFA My jsme to prohlédli hned, že bratře (*Odkvapí.*)

ŽELMÍR Tys byl tedy jeden z Hadriánů?

SOBĚBOR Ten třetí. Ty ale věz, příteli můj, že jsem se jen snažil tvou Ruměnu uchránit nemilého sňatku.

ŽELMÍR A druhý?

SOBĚBOR Byl počestný žoldněř.

RYTÍŘ (*prudce*) A první –?!

SOBĚBOR Je ten pravý s tělem i s duší.

RYTÍŘ Co jsme jej dali do vězení?

SOBĚBOR Ten samý, po pořádku vlastně druhý.

RYTÍŘ Tolik lži za jeden den! Ale kdybych měl tisíc deer Ruměn, tobě žádnou nedám.

VÝJEV DVANÁCTÝ

JENOVÉFA (*Přivádí Hadriána.*) Jenom směle kráčejte!

SOBĚBOR (*k Želmírovi*) Tu je pravý Hadrián.

RYTÍŘ Ano, ano! Také mě to mohlo napadnout dřív. Jak tu stál a stojí, tak byl v prvním listu vyobrazen.

HADRIÁN Hledte, rytíři! Povídal jsem, že jsem Kiliánův syn. Já to musím vědět nejlíp.

RYTÍŘ Ovšem! Ještě jednou odpusť, a až se s mou dcerou k otcí navrátíš –

HADRIÁN Je mi líto, rytíři Světislave, slečnu Ruměnu musím pod vaši střechou nechat.

RYTÍŘ Což se ti nelíbí?

HADRIÁN Takto by se mi ještě líbila; ale já bych přece jenom byl rád déle než třikrát pět dní živ.

RYTÍŘ Báchorka!

JEHOŇ Žádná báchorka, pane rytíři! Víme, co

víme. Lepohlav byl při tom, ať to do-
svědčí. Mimo to slečna Ruměna je pří-
liš mladá a můj rytíř by rád, než k ot-
cům svým ulehne, syna svého ženě
zkušené, dospělé a usedlé odevzdal –
Totě by si Hadrián musel mou sestru
Jenověfu vzít!

ÁN Ano, ano! Přimluvte se u ní, tu si vez-
mu!

IA Vezměte si jej, rozmilá strýně, a zů-
staňte s ním u nás.

ÁN U nás je také dobře, slečno Ruměno.
Když v letním čase svítí slunce, chodí-
me až na zahradu. Také máme hned
pod hradem háječek –

ÉFA Kdybych se měla k tak velkému kroku
odhodlat, učinila bych jej jenom proto,
aby se váš nezuživý věk do léčivých
rukou dostal.

ÁN Ano, to jsem - od paty až k hlavě samý
neduh! A to už je nějaká délka.

ÉFA Ale musíte mi slíbit, že nebudete žádné
jiné koření pít, než co vám nasbírám.

ÁN Žádné jiné.

ÉFA Žádnou jinou diviznu?

ÁN Žádnou jinou.

ÉFA Žádnou jinou zeměžluč? Pampelišku
a slézový květ?

ÁN Žádnou jinou.

Bůh vám oběma požehnej. – Pojď sem,
deero! Ty jsi keř vinný, útlý, točný, ale
slabý. (*Vede ji k Želmírovi.*) Tady stojí
statný jilm, o něhož pevný život ra-
dostně se otáče.

IA (*Želmíra objímajíc.*) Můj Želmíre!

R Drahý otče!

VÝJEV TŘINÁCTÝ

OR Skoro všichni máte za to, že na hradě
Čelakově přes šest set let straší.

ÁN To byl mého praděda praděd.

Ten je již blahoslavený!

OR Není ještě, milý brachu! Hodlá ještě
půlstoletí po tom světě buráct.

R Ach, dobře-li rozumím, ten duch -?

OR Byl jsem já.

RYTÍŘ Opakuji, kdybych měl ještě tři sta
Ruměn, tobě ani jedině!

SRPOŠ Dřív, než zcela odejdu, rád bych se pá-
nů rytířů zeptal, není-li tady pro mne
službičky?

SOBĚBOR Staneš se nyní svým vlastním sluhou.

SRPOŠ Tím jsem již pětadvacet let.

SOBĚBOR Vykážu ti na svém statku chaloupku,
a tu budeš spravovávat; odměřím ti jit-
ro louky, a tu budeš hrabávat; obda-
řím tě korcem pole, a to budeš orává-
vat; odpočtu ti deset oveček, a ty budeš
stříhávat, a přiženou ti plavou kra-
vičku, kterou budeš pasávat.

SRPOŠ (*Jemuž mimovolně rty hrají.*)
Vávatvávat, pětkrát vávat. Kdejakému
brouku na hradě a všem ptákům co
potkám, všem to budu zpívávat!
(*Odběhne.*)

RYTÍŘ Teď jsme všichni jedna mysl, jeden ja-
zyk, jedna řeč. A kdyby každý jiným
hlasem zpíval, přec to bude jeden sou-
zvuk, jedna hudba zvuků libosvor-
ných! Budoucnost nás bohda přesvěd-
čí, že jsme pěknějšího cíle dojiti ne-
mohli.

